

Schola Europaea / Office of the Secretary-General

Pedagogical Development Unit

Ref.: 2024-01-D-44-el-3¹

Orig.: EL

Syllabus for Greek Language 1 – Primary Cycle

Approved by the Joint Teaching Committee on 8 and 9 February 2024
in Brussels (Hybrid)

Entry into force on 1 September 2024

¹ a. Insertion of the attainment descriptors (translation of document 2016-01-D-45-en-6 “*Attainment Descriptors for all L1 at P5*” approved by the Joint Teaching Committee on 8 and 9 February 2024 in Brussels with an entry into force on 1 September 2024;

b. insertion of annex III of document ref. 2013-09-D-38-en-11 “*Assessment Tools for the Primary Cycle of the European Schools*” approved by the Joint Teaching Committee by means of the Written Procedure 2023/40 on 10 November 2023 with an entry into force on 1 September 2024.

Πίνακας περιεχομένων / Table of contents

Introduction / Einführung.....	3
Εισαγωγή.....	4
1. Γενικοί Σκοποί των Ευρωπαϊκών Σχολείων / General Objectives of the European Schools.....	5
2. Διδακτικές αρχές / Didactic principles.....	6
3. Σκοποθεσία του μαθήματος / Learning objectives.....	7
3.1.α. Γενικοί Σκοποί / General Objectives.....	7
3.1.β. Ειδικοί σκοποί / Specific objectives.....	8
3.2. Σκοποί αναφορικά με την ατομική και κοινωνική διάσταση της γλώσσας / Objectives concerning the individual and social dimension of language.....	9
3.3. Διδακτικοί στόχοι / Didactic objectives.....	10
4. Περιεχόμενο / Content.....	11
4.1. Πρόγραμμα Σπουδών, το οποίο λαμβάνει υπόψη τις δεξιότητες ανά τάξη / Curriculum based on the competences for each class.....	13
5. Αξιολόγηση / Assessment.....	14
5.1. Δείκτες Επίδοσης / Attainment Descriptors.....	16
5.2 Ο ρόλος του εκπαιδευτικού / Teacher's role.....	23
6. Περίοδος Μετάβασης στο Γυμνάσιο (ΠΜΓ) / Transition.....	24
Βιβλιογραφία ελληνόγλωσση – ξενόγλωσση / References.....	25
Παράρτημα 1: Γλωσσάρι/Annex 1: Glossary.....	26
Παράρτημα 2: 8 Βασικές δεξιότητες/Annex 2: 8 Key competences.....	27
Παράρτημα 3: Πρόγραμμα Σπουδών Νεοελληνικής Γλώσσας στο Δημοτικό/Annex 3: Greek Syllabus.....	32
Παράρτημα 4: Θεματικά Πεδία (ΘΠ 1-5) και Γλωσσικές δεξιότητες / Annex 4: Greek Syllabus: Language Skills.....	33
Παράρτημα 5: Διδακτικό υλικό για τη διδασκαλία της Νεοελληνικής Γλώσσας στο Δημοτικό / Annex 5: Teaching material for Greek Language in Primary Cycle.....	40
5.1. Διδακτικά εγχειρίδια/σχολικά βιβλία και επιμέρους βοηθήματα για τον μαθητή / Textbooks and individual students' aids.....	40
5.2. Βιβλία δασκάλου / Teacher's books.....	40
5.3. Βιβλία αναφοράς / Reference books.....	41
5.3.1. Σχολική γραμματική για την τάξη P5 / School grammar for P5.....	41
5.3.2. Ανθολογία λογοτεχνικών κειμένων για τον Πρωτοβάθμιο Κύκλο (P1, P2, P3, P4, P5) / Anthologies of literature texts for the Primary Cycle (P1, P2, P3, P4, P5).....	41
5.3.3. Λεξικά για τις P1- P2- P3, P4-P5 τάξεις του Πρωτοβάθμιου Κύκλου / Dictionaries for the P1- P2- P3, P4-P5 classes of the Primary Cycle.....	42
Παράρτημα 6: Γενικά κριτήρια Επίτευξης των Στόχων του Μαθήματος / Annex 6: General criteria for Achievement of Subject Objectives.....	43

Introduction / Einführung

The present Syllabus provides guidelines to teachers for the teaching of the language course (L1/EL) to primary school students at the European Schools (P1-P5), who either attend Greek sections or are taught Greek as "students without a Language Section" (SWALS). Its aim is to provide high quality education in Greek Language for students to develop, acquire and apply their listening, speaking, reading, and writing skills in the best possible way. The now developed language structures are linked and interact with the maturation of cognitive processes and the socialization of pupils in the multi-cultural school community of the European Schools. This results in the cultivation of receptive skills, oral and written expression, which is a necessary condition for the cognitive, emotional, personal and social development of pupils, who can participate and thrive in every phase of their lives.

Le présent programme d'études fournit des lignes directrices aux enseignants pour l'enseignement du cours de langue (L1/EL) aux élèves des écoles primaires des écoles européennes (P1-P5), qui fréquentent les sections grecques ou reçoivent un enseignement de grec en tant qu'élèves sans section linguistique (SWALS). Son objectif est de fournir un enseignement de haute qualité en grec moderne, afin que les élèves développent, acquièrent et appliquent leurs compétences en matière d'écoute, de compréhension orale, d'expression orale, de lecture et d'écriture de la meilleure façon possible. Les structures linguistiques désormais développées sont liées et interagissent avec la maturation des processus cognitifs et la socialisation des enfants dans la communauté scolaire et multiculturelle des écoles européennes. Il en résulte une culture des compétences réceptives et de l'expression orale et écrite, condition nécessaire au développement cognitif, émotionnel, personnel et social des élèves, qui peuvent participer et s'épanouir à chaque étape de leur vie.

Der vorliegende Lehrplan bietet Lehrkräften Leitlinien für den Unterricht des Sprachkurses (L1/EL) für Grundschüler der Europäischen Schulen (P1-P5), die entweder griechische Abteilungen besuchen oder als "Schüler ohne Sprachabteilung" (SWALS) in Griechisch unterrichtet werden. Ziel des Kurses ist es, einen qualitativ hochwertigen Unterricht in Neugriechisch anzubieten, damit die Schüler ihre Fähigkeiten in den Bereichen Hören, Sprechen, Lesen und Schreiben bestmöglich entwickeln, erwerben und anwenden können. Die nun entwickelten Sprachstrukturen sind mit der Reifung der kognitiven Prozesse und der Sozialisierung der Kinder in der schulischen und multikulturellen Gemeinschaft der Europäischen Schulen verknüpft und interagieren mit ihnen. Dies führt zur Entwicklung der rezeptiven Fähigkeiten und des mündlichen und schriftlichen Ausdrucks, was eine notwendige Voraussetzung für die kognitive, emotionale, persönliche und soziale Entwicklung der Schüler ist, die in jeder Phase ihres Lebens teilhaben und sich entfalten können.

Εισαγωγή

Το παρόν Πρόγραμμα Σπουδών (ΠΣ) παρέχει κατευθύνσεις στους εκπαιδευτικούς² για τη διδασκαλία του γλωσσικού μαθήματος (L1/EL) στους μαθητές³ του Πρωτοβάθμιου Κύκλου (P1-P5) των Ευρωπαϊκών Σχολείων που είτε φοιτούν σε ελληνικά τμήματα είτε διδάσκονται τα Ελληνικά ως «μαθητές SWALS» (Students without a Language Section). Σκοπός του είναι η παροχή εκπαίδευσης υψηλής ποιότητας στη Νεοελληνική Γλώσσα, προκειμένου οι μαθητές να αναπτύξουν, να αποκτήσουν και να εφαρμόσουν δεξιότητες ακρόασης, κατανόησης, ομιλίας, ανάγνωσης και γραφής με τον καλύτερο δυνατό τρόπο. Οι αναπτυσσόμενες, πλέον, γλωσσικές δομές συνδέονται και αλληλεπιδρούν με την ωρίμανση των νοητικών διεργασιών, καθώς και την κοινωνικοποίηση των παιδιών στη σχολική και πολυπολιτισμική κοινότητα των Ευρωπαϊκών Σχολείων. Ως εκ τούτου, επιτυγχάνεται η καλλιέργεια της προσληπτικής ικανότητας και της προφορικής και γραπτής έκφρασης, η οποία αποτελεί αναγκαία προϋπόθεση και για τη(ν) γνωστική, συναισθηματική, προσωπική και κοινωνική ανάπτυξη των μαθητών, οι οποίοι μπορούν να συμμετέχουν και να ευημερούν σε κάθε φάση της ζωής τους.

Το παρόν Πρόγραμμα Σπουδών της Νεοελληνικής Γλώσσας για τον Πρωτοβάθμιο Κύκλο λαμβάνει υπόψη το σχετικό ελληνικό «Πρόγραμμα Σπουδών Νεοελληνικής Γλώσσας στο Δημοτικό» (ΦΕΚ 684/Β/9-2-2023), καθώς και το συμπληρωματικό εκπαιδευτικό υλικό του ΙΕΠ/Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής. Παράλληλα, ακολουθεί την παιδαγωγική και εκπαιδευτική πολιτική των Ευρωπαϊκών Σχολείων και είναι σύμφωνο με τη δομή όλων των Προγραμμάτων Σπουδών στα Ευρωπαϊκά Σχολεία (2019-09-D-27 & 2020-09-D-15 & 2022-01-D-50). Επιπρόσθετα, στο ΠΣ συμπεριλαμβάνονται οι Δείκτες Επίδοσης για την τάξη P5 (Ref. 2018-01-D-35), το Πλαίσιο Βασικών Δεξιοτήτων για τη Διά Βίου Μάθηση στα Ευρωπαϊκά Σχολεία (Ref. 2018-09-D-69 και Ref. 2020-09-D-51) και την Πολιτική για την Εξ Αποστάσεως Διδασκαλία και Μάθηση στα Ευρωπαϊκά Σχολεία (Ref. 2020-09-D-15) κ.ά.

Παράλληλα, σύμφωνα με το έγγραφο Ref. 2015-09-D-41, για την εξασφάλιση της απαιτούμενης συνέχειας στη μάθηση και την ομαλή μετάβαση των μαθητών στον Δευτεροβάθμιο Κύκλο των Ευρωπαϊκών Σχολείων, η προετοιμασία τους πρέπει να ξεκινά από τον Πρωτοβάθμιο Κύκλο. Τα θέματα και οι δραστηριότητες που προτείνονται προσεγγίζονται διαθεματικά/διεπιστημονικά από τους μαθητές, όπως είναι -ενδεικτικά- η ομαδική συνθετική ερευνητική εργασία (project).

Υπογραμμίζεται, επίσης, ο σημαντικός ρόλος της διαφοροποιημένης διδασκαλίας (differentiated teaching). Η διαφοροποίηση στον σχεδιασμό και την εκτέλεση της διδασκαλίας και της μάθησης για όλα τα παιδιά και όλες τις τάξεις υποστηρίζει την ανάπτυξη των βασικών δεξιοτήτων, λαμβάνοντας υπόψη τις ατομικές διαφορές στον τρόπο μάθησης, τα ενδιαφέροντα, τα κίνητρα και τις ικανότητες των μαθητών, όπως αυτές αντανακλώνται στην τάξη. Όπου προβλέπεται υποστήριξη του μαθητικού πληθυσμού, βάσει του κανονισμού των Ευρωπαϊκών Σχολείων (Ref. 2018-09-D-53) αυτή παρέχεται, υποστηρίζοντας την ανάπτυξη και την αξιολόγηση των βασικών δεξιοτήτων.

² Οι εκπαιδευτικοί, όπου δεν καταγράφονται με το αρσενικό ή θηλυκό γένος, αναφέρονται χωρίς χαρακτηρισμό φύλου.

³ Το ίδιο ισχύει και για τους/τις μαθητές/τριες, οι οποίοι/ες αναφέρονται ως *μαθητές* ανεξαρτήτως φύλου.

1. Γενικοί Σκοποί των Ευρωπαϊκών Σχολείων / General Objectives of the European Schools

Τα Ευρωπαϊκά Σχολεία έχουν δύο βασικούς σκοπούς: την παροχή επίσημης εκπαίδευσης και την ενθάρρυνση της προσωπικής ανάπτυξης των μαθητών σε ένα ευρύτερο κοινωνικό και πολιτισμικό πλαίσιο. Η τυπική εκπαίδευση περιλαμβάνει την απόκτηση ικανοτήτων, γνώσεων, δεξιοτήτων και στάσεων σε ποικίλους τομείς. Η προσωπική ανάπτυξη λαμβάνει χώρα σε μια ποικιλία πνευματικών, ηθικών, κοινωνικών και πολιτισμικών πλαισίων. Περιλαμβάνει την επίγνωση κατάλληλης συμπεριφοράς, κατανόηση του περιβάλλοντος στο οποίο ζουν οι μαθητές και ανάπτυξη της προσωπικής τους ταυτότητας.

Αυτοί οι δύο σκοποί καλλιεργούνται στο πλαίσιο μιας αυξημένης ευαισθητοποίησης σχετικά με τον πλούτο του ευρωπαϊκού πολιτισμού. Η συνειδητοποίηση και η εμπειρία μιας κοινής ευρωπαϊκής ζωής θα πρέπει να οδηγήσει τους μαθητές να επιδεικνύουν τον μεγαλύτερο κατά το δυνατό σεβασμό στις παραδόσεις κάθε χώρας και περιοχής της Ευρώπης, αναπτύσσοντας και διατηρώντας τις δικές τους εθνικές ταυτότητες.

Οι μαθητές των Ευρωπαϊκών Σχολείων είναι μελλοντικοί πολίτες της Ευρώπης και του κόσμου. Ως εκ τούτου, χρειάζονται μια σειρά ικανοτήτων/δεξιοτήτων για να ανταποκριθούν στις προκλήσεις ενός ταχέως μεταβαλλόμενου κόσμου. Το 2006, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ενέκριναν το Ευρωπαϊκό Πλαίσιο για τις Βασικές Δεξιότητες της Διά Βίου Μάθησης. Το πλαίσιο προσδιορίζει οκτώ βασικές δεξιότητες⁴ - οι οποίες ορίζονται ως ένας συνδυασμός γνώσεων, δεξιοτήτων και στάσεων - τις οποίες χρειάζονται όλα τα άτομα για προσωπική ολοκλήρωση και ανάπτυξη, ενεργό πολιτειότητα, κοινωνική ένταξη και απασχόληση.

Συγκεκριμένα (Ref. 2018-09-D-69):

1. δεξιότητα γραμματισμού
2. πολυγλωσσική δεξιότητα,
3. μαθηματική δεξιότητα & δεξιότητα στις θετικές επιστήμες, στην τεχνολογία & στη μηχανική,
4. ψηφιακή δεξιότητα,
5. προσωπική, κοινωνική και μεταγνωστική δεξιότητα,
6. δεξιότητα του πολίτη (της πολιτειότητας),
7. δεξιότητα του επιχειρείν,
8. δεξιότητα πολιτιστικής επίγνωσης και έκφρασης.

Τα Ευρωπαϊκά Σχολεία στοχεύουν στην ανάπτυξη όλων αυτών των βασικών δεξιοτήτων των μαθητών.

Περισσότερα στοιχεία τόσο για τις παραπάνω δεξιότητες όσο και για την παραγωγή και την κατανόηση του γραπτού και προφορικού λόγου υπάρχουν στο Παράρτημα 2. Επίσης, το χρώμα που αντιστοιχεί σε καθεμία από τις προαναφερθείσες δεξιότητες, καθώς και

⁴ Βλέπε Παράρτημα 1

των συντομογραφιών τους παρουσιάζεται στο Παράρτημα 2 του παρόντος κειμένου, καθώς και στους πίνακες 1 και 2 (δεξιότητα γραμματισμού **L1**, πολυγλωσσική δεξιότητα **Lx**, μαθηματική δεξιότητα και δεξιότητα στις θετικές επιστήμες, στην τεχνολογία και στη μηχανική **Math&Sc**, ψηφιακή δεξιότητα **Digital**, προσωπική, κοινωνική και μεταγνωστική δεξιότητα **LtoL**, δεξιότητα του πολίτη/της πολιτειότητας **Citiz**, δεξιότητα του επιχειρείν **Entrep**, δεξιότητα πολιτιστικής επίγνωσης και έκφρασης **CultAwar**).

2. Διδακτικές αρχές / Didactic principles

Η γλώσσα είναι το κύριο μέσο της ανθρώπινης επικοινωνίας και αναπόσπαστο μέρος της μάθησης. Μέσω της ακρόασης, της κατανόησης, της ομιλίας, της ανάγνωσης και της γραφής, οι ιδέες συλλαμβάνονται, διατυπώνονται και κατανοούνται, οι πληροφορίες μοιράζονται, οι επιδιώξεις διατυπώνονται, οι στάσεις ερμηνεύονται, τα συναισθήματα εκφράζονται και οι φαντασιακές δυνατότητες διερευνώνται.

Είναι, επομένως, σημαντικό ότι τα παιδιά μαθαίνουν γλώσσα, αλλά μαθαίνουν, επίσης, και μέσω της γλώσσας. Η γλώσσα βοηθά το παιδί να αποσαφηνίσει την εμπειρία, να αποκτήσει νέες έννοιες και να εμβαθύνει σε αυτές.

Οι τέσσερις βασικές δεξιότητες της γλώσσας – ακρόαση και κατανόηση, ομιλία, ανάγνωση και γραφή – υποστηρίζουν και ενισχύουν η μία την άλλη. Η ανάπτυξη, η απόκτηση, και η εφαρμογή των γλωσσικών δεξιοτήτων είναι μια αλληλένδετη διαδικασία.

Η μάθηση και η διδασκαλία όλων των γνωστικών αντικειμένων στα Ευρωπαϊκά Σχολεία βασίζονται στις ακόλουθες διδακτικές αρχές:

- **Ενιαία διδασκαλία και μάθηση** (Integrated teaching and learning): Οι συνδέσεις και οι συσχετίσεις ανάμεσα στα διάφορα γνωστικά πεδία των ΠΣ των Ευρωπαϊκών Σχολείων συμβάλλουν στη δημιουργία μιας συνολικής και πλήρους νοήματος εμπειρίας.
- **Ενεργή μάθηση** (Active learning): Οι μαθητές εμπλέκονται ενεργά και σταδιακά στη διδακτική πράξη, προκειμένου να αποκτήσουν αυτενέργεια, αυτάρκεια και στρατηγικές αυτορρυθμιζόμενης μάθησης και με αυτόν τρόπο να καθίστανται υπεύθυνοι για τη μαθησιακή τους πορεία. Οι αρχές αυτές εφαρμόζονται μέσα από μία ποικιλία διδακτικών και μαθησιακών προσεγγίσεων και στρατηγικών, τη χρήση διαφοροποιημένων διδακτικών μεθόδων, όπως επίσης και τη χρήση ποικίλων μαθησιακών πηγών (συμπεριλαμβανομένων και των ψηφιακών εργαλείων και πηγών).

Όπως είναι εύλογο, οι παραπάνω διδακτικές αρχές παρέχονται ως οδηγός για τη διδασκαλία και μάθηση των διαφόρων γνωστικών αντικειμένων, συμπεριλαμβανομένης και της Νεοελληνικής Γλώσσας, καλλιεργώντας -παράλληλα- και την επιδιωκόμενη διάσταση της διαθεματικής προσέγγισης (cross curricular approach).

3. Σκοποθεσία του μαθήματος / Learning objectives

Το μάθημα της Γλώσσας θεωρείται διαχρονικά ως το βασικότερο γνωστικό αντικείμενο της Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης από την πλειονότητα των εκπαιδευτικών συστημάτων. Με δεδομένη τη σπουδαιότητα, καθώς και την πολυπλοκότητα αυτού του γνωστικού αντικείμενου στη συγκεκριμένη εκπαιδευτική βαθμίδα (στον Πρωτοβάθμιο Κύκλο των Ευρωπαϊκών Σχολείων), η διδασκαλία και οι διδακτικοί στόχοι⁵ του συγκεκριμένου μαθήματος, λαμβάνουν υπόψη και ενσωματώνουν την ακόλουθη σκοποθεσία και τους παρακάτω γενικούς-ειδικούς σκοπούς:

3.1.α. Γενικοί Σκοποί / General Objectives

Με δεδομένη την κατάκτηση της γλώσσας από το παιδί πριν από τη σχολική ηλικία, η διδασκαλία της Ελληνικής γλώσσας ως L1 στον Πρωτοβάθμιο Κύκλο (στις τάξεις P1-P5) επικεντρώνεται στην εκμάθηση⁶ του γραπτού λόγου, στον ευρύτερο γραμματισμό, στην καλλιέργεια της προφορικής έκφρασης σε πλήθος επικοινωνιακών πλαισίων και στην ανάπτυξη της γλωσσικής επίγνωσης. Απώτερος σκοπός της γλωσσικής διδασκαλίας είναι όλοι οι μαθητές να διευρύνουν την κριτική και τη δημιουργική τους σκέψη και να είναι σε θέση να εκφράζονται στον προφορικό και τον γραπτό λόγο με ευχέρεια, ακρίβεια και πραγματολογική καταλληλότητα, ώστε να μεταδίδουν ιδέες, να τις αξιολογούν και να τις επικοινωνούν ενεργά και αλληλεπιδραστικά, εντός του περιβάλλοντος στο οποίο κινούνται. Πιο συγκεκριμένα, μέσω της διδασκαλίας του γλωσσικού μαθήματος, επιδιώκονται τα παρακάτω:

- η ανάπτυξη της δεξιότητας των μαθητών να κατανοούν προφορικά, γραπτά και ψηφιακά κείμενα ως προς το ρητό και υπόρρητο περιεχόμενό τους
- η ανάπτυξη και η καλλιέργεια της δεξιότητας των μαθητών να παράγουν/ συνθέτουν προφορικά, γραπτά και ψηφιακά, πολυτροπικά κείμενα σε συγκεκριμένο κειμενικό είδος με συνοχή και συνεκτικότητα, καταλληλότητα ως προς τη δομή, το ύφος και την ποσότητα των πληροφοριών σε σχέση με τον αποδέκτη, το συγκείμενο και το περικείμενο
- η καλλιέργεια της ικανότητας των μαθητών να επικοινωνούν αποτελεσματικά σε μεγάλο εύρος επικοινωνιακών πλαισίων
- η απόκτηση της ορθογραφικής δεξιότητας
- η διεύρυνση του βασικού και περισσότερο εξειδικευμένου λεξιλογίου
- η συνειδητοποίηση, ανάκληση και διεύρυνση των φωνολογικών, μορφολογικών, συντακτικών δομών της γλώσσας
- η απόκτηση μεταγνωστικών και μεταγλωσσικών δεξιοτήτων

⁵ Βλέπε Παράρτημα 1

⁶ Βλέπε Παράρτημα 1

- η αξιοποίηση των γλωσσικών μέσων στην κριτική και τη συγκριτική προσέγγιση των κειμένων
- η ανάδειξη του ρόλου της γλώσσας στη δημιουργική έκφραση των μαθητών
- η καλλιέργεια του ενδιαφέροντος των μαθητών για τη γλώσσα ως ατομική δεξιότητα και ως κοινωνικό αγαθό
- ο προβληματισμός ως προς τον ρόλο, τις λειτουργίες και τα ειδικά χαρακτηριστικά των γεωγραφικών, κοινωνικών κ.ά. ποικιλιών μίας γλώσσας, καθώς και της πολυγλωσσίας
- η γνώση της ελληνικής γλώσσας ως γλωσσικού συστήματος και ως φορέα σύγχρονων εννοιών και διαχρονικών αξιών
- η συνειδητοποίηση των γλωσσικών αλλαγών και της ιστορικής εξέλιξης της ελληνικής γλώσσας
- η δημιουργική επαφή με τα λογοτεχνικά κείμενα (φιλιαναγνωσία) και η ενίσχυση της αισθητικής απόλαυσης που προκύπτει από την ανάγνωσή τους.

3.1.β. Ειδικοί σκοποί / Specific objectives

Στο πλαίσιο των Προγραμμάτων Σπουδών της Νεοελληνικής Γλώσσας, οι ειδικοί σκοποί προκύπτουν από τη φυσιογνωμία του συγκεκριμένου γνωστικού αντικειμένου, προκειμένου να εξασφαλίζεται η ενότητα στη διδασκαλία της Ν.Ε⁷, αφενός μεταξύ του Πρωτοβάθμιου και του Δευτεροβάθμιου Κύκλου και αφετέρου μεταξύ των τάξεων κάθε κύκλου των Ευρωπαϊκών Σχολείων. Καλλιεργούνται, επομένως, οι ακόλουθοι ειδικοί σκοποί με τους οποίους οι μαθητές θα πρέπει να εξοικειώνονται, όπως και να αξιολογούνται, είτε με/για κάθε μία από τις παρακάτω δεξιότητες είτε επί του συνόλου αυτών:

- Η γλωσσική δεξιότητα των μαθητών, η οποία νοείται ως γνώση και συνειδητοποίηση του συστημικού χαρακτήρα της γλώσσας σε επίπεδο γραμματικής, λεξιλογίου και ορθογραφίας, όπως εξίσου και συντακτικών δομών/λειτουργιών (δομική διάσταση της γλώσσας).
- Η πραγματολογική και κοινωνιογλωσσική δεξιότητα των μαθητών, η οποία εστιάζει αφενός στη συνειδητοποίηση του τρόπου πραγμάτωσης συγκεκριμένων λειτουργιών -μέσω γλωσσικών επιλογών- και αφετέρου στις κοινωνικοπολιτισμικές και υφολογικές συνιστώσες κάθε γλωσσικής επιλογής (λειτουργική διάσταση της γλώσσας).
- Η κειμενική δεξιότητα των μαθητών, η οποία νοείται αφενός ως δυνατότητα πρόσληψης και δημιουργίας γραπτών και προφορικών κειμένων και αφετέρου η ανάπτυξη της γλωσσικής επίγνωσης των μαθητών, όσον αφορά τη συνειδητοποίηση του ρόλου κάθε γλωσσικής επιλογής, ότι αυτή αποτελεί μέσο ανάδειξης κοινωνικών σχέσεων, τοποθετήσεων και στάσεων.

⁷ Βλέπε Παράρτημα 1

- Η γλωσσική, πραγματολογική και κειμενική δεξιότητα των μαθητών, η οποία συνδέεται με την ανάπτυξη του λειτουργικού και κριτικού γραμματισμού ως προϋποθέσεων ισότιμης συμμετοχής στην κοινωνία και αξιοποίησης των κοινωνικών και μορφωτικών ευκαιριών.

3.2. Σκοποί αναφορικά με την ατομική και κοινωνική διάσταση της γλώσσας / Objectives concerning the individual and social dimension of language

Ο θεμελιακός ρόλος της γλώσσας στη βαθμίδα αυτή πηγάζει από τη διττή φύση της, ως ατομικού γνωρίσματος και ως κοινωνικού αγαθού. Ως ατομικό γνώρισμα, η γλωσσική ικανότητα επιτρέπει σε κάθε μαθητή την πρόσληψη και παραγωγή γλωσσικών ερεθισμάτων, την επίτευξη της διαπροσωπικής επικοινωνίας, τη συγκρότηση της σκέψης και την απόκτηση γνώσεων. Σε κοινωνικό επίπεδο, οι μαθητές, ως μέλη μιας κοινότητας, επιτυγχάνουν, μέσω των γλωσσικών πράξεων, την οικειοποίηση μιας σειράς αντίστοιχων πολιτισμικών στοιχείων, την αξιοποίηση προγενέστερων γνώσεων και εμπειριών, τη συνεργασία και την αλληλεπίδραση με τους εκάστοτε συμμετέχοντες για τον προσδιορισμό και την επίτευξη των κοινών τους στόχων.

Κατ' επέκταση, η ατομική και κοινωνική διάσταση της γλώσσας, στο πλαίσιο του Προγράμματος Σπουδών της L1/EL, επιτελεί τα ακόλουθα :

- Την ενίσχυση, βελτίωση και διεύρυνση του γλωσσικού κώδικα όλων των μαθητών, παρέχοντας ποικιλία τρόπων και μεθόδων που συμβάλλουν αφενός στην αντιστάθμιση γλωσσικών ελλείψεων των μαθητών με περιορισμένα γλωσσικά εισερχόμενα και αφετέρου στην ενίσχυση και περαιτέρω πρόοδο των μαθητών με ισχυρό γλωσσικό υπόβαθρο.
- Την απόκτηση των κατάλληλων γλωσσικών δεξιοτήτων που επιτρέπουν στους μαθητές να συμμετέχουν ενεργά και αποτελεσματικά σε ποικίλες κοινωνικές περιστάσεις, πραγματοποιώντας στον μέγιστο βαθμό τους επικοινωνιακούς τους στόχους.
- Τη γνωριμία και την εξοικείωση με τα χαρακτηριστικά ποικίλων κειμενικών ειδών και τύπων και την κατανόηση των διαφορετικών λειτουργιών που επιτελούν. Απόκτηση της ικανότητας παραγωγής αντίστοιχων κειμένων.
- Τη συνειδητοποίηση του συστημικού χαρακτήρα της γλώσσας και των πολλαπλών εκφραστικών δυνατοτήτων που παρέχει (χάρη στην ιδιαίτερη διάρθρωσή της και τον πλούτο σε επίπεδο γραμματοσυντακτικών, λεξιλογικών και υφολογικών επιλογών).
- Την καλλιέργεια της φιλιαναγνωσίας μέσω έργων λόγου διαφόρων εποχών σε ένα πολυπολιτισμικό και πολυγλωσσικό περιβάλλον, το οποίο αναδεικνύει τον ελληνικό πολιτισμό και τα επιτεύγματά του, προετοιμάζει τους ενδιαφερόμενους μαθητές/αναγνώστες να απολαμβάνουν την ανάγνωση λογοτεχνικών βιβλίων, να ψυχαγωγούνται και να καλλιεργούν την αισθητική τους. Συγχρόνως, συμβάλλει

προκειμένου οι μαθητές/αναγνώστες να αποκτούν κριτική ικανότητα και ευαισθησίες σε διαχρονικά και σύγχρονα πανανθρώπινα θέματα.

- Την αξιοποίηση σύγχρονων μαθησιακών πλαισίων και ψηφιακών μέσων στη γλωσσική διδασκαλία, ώστε κάθε μαθητής να ανταποκρίνεται στις ανάγκες της σύγχρονης εποχής.
- Την ανάδειξη των διαφορετικών γλωσσικών δυνατοτήτων και δεξιοτήτων των μαθητών, υιοθετώντας/εφαρμόζοντας τις παιδαγωγικές αρχές της διαφοροποιημένης διδασκαλίας και της συμπεριληπτικής τάξης.

3.3. Διδακτικοί στόχοι /Didactic objectives

(Τέλος του Πρωτοβάθμιου Κύκλου, P5)

Οι διδακτικοί στόχοι και, βεβαίως, τα προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα προέρχονται από τους σκοπούς του ΠΣ, διατυπώνονται με σαφήνεια, και, κατά συνέπεια, διευκολύνουν τον σχεδιασμό και την ανάπτυξη και του κριτηρίου αξιολόγησής τους.

Στο πλαίσιο αυτό, αναμένεται ότι οι μαθητές, προοδευτικά να αποκτούν μεγαλύτερη αυτονομία και να ανταποκρίνονται σε αυξανόμενης δυσκολίας μαθησιακές περιστάσεις, ούτως ώστε, ολοκληρώνοντας την P5 του Πρωτοβάθμιου Κύκλου στα Ευρωπαϊκά Σχολεία, να είναι ικανοί:

Προφορικός λόγος

- Να ακούν, να κατανοούν, να επικοινωνούν
- Να εκφράζονται και να αρχίζουν μια συζήτηση σε ένα συγκεκριμένο επικοινωνιακό πλαίσιο, να διατυπώνουν προτάσεις με ακρίβεια, να κάνουν χρήση ευρύτερου λεξιλογίου με κατάλληλο ύφος.
- Να χρησιμοποιούν τους γενικούς κανόνες διεξαγωγής μίας συζήτησης, υποστηρίζοντας την άποψή τους, αιτιολογώντας με λεπτομέρειες και παραδείγματα τη θέση τους και συνάγοντας συμπεράσματα για διάφορα θέματα και διάφορες ιδέες που σχετίζονται τόσο με τη διδακτέα ύλη όσο και με θέματα γενικότερου ενδιαφέροντος.
- Να κάνουν μία παρουσίαση, η οποία να ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις μιας συγκεκριμένης εργασίας που τους έχει ανατεθεί και να σχετίζεται, κατά κύριο λόγο, με την καθημερινή τους ζωή (βιωματική προσέγγιση).

Γραπτός λόγος

- Να διαβάζουν με ευχέρεια και να κατανοούν το (ρητό και άρρητο) νόημα & τα γενικά και τα επί μέρους σημαντικά στοιχεία διαφόρων τύπων και θεμάτων κειμένων (λογοτεχνικών και μη λογοτεχνικών).

- Να παράγουν δομημένα και ορθογραφημένα κείμενα, τα οποία να ανταποκρίνονται στις απαιτήσεις μιας συγκεκριμένης εργασίας που τους έχει ανατεθεί, εφαρμόζοντας σωστά τους κανόνες ορθογραφίας και στίξης, χρησιμοποιώντας κατάλληλα εργαλεία για τις διορθώσεις, καθώς και πρόσφορες τεχνικές που τους υποδεικνύονται.
- Να επεξηγούν και να εκφράζουν την άποψή τους με κατάλληλα επιχειρήματα, να υποθέτουν την εξέλιξη των γεγονότων. Να χρησιμοποιούν και να αναζητούν πληροφορίες από διάφορα κείμενα/πηγές, τις οποίες συνδέουν μεταξύ τους και μπορούν να χρησιμοποιήσουν για επικοινωνιακές τους ανάγκες και σε ποικίλα επικοινωνιακά πλαίσια γραπτώς.
- Να χρησιμοποιούν τις συγγραφικές δεξιότητες που αποκτούν από τη γνώση υψηλής ποιότητας λογοτεχνικά έργα, για να δημιουργούν ενδιαφέροντα κείμενα με διαφορετικό ύφος και με τις κατάλληλες συμβάσεις γραφής.

4. Περιεχόμενο / Content

Το γλωσσικό μάθημα διακρίνεται για τον πολύπλοκο χαρακτήρα του, αφού απαιτεί την εκμάθηση και την αποτελεσματική αξιοποίηση μιας σειράς γλωσσικών μέσων που εντάσσονται σε διαφορετικά επίπεδα, σύμφωνα με τη γλωσσολογική θεωρία (π.χ. φωνητική/φωνολογία, μορφολογία, σύνταξη, σημασιολογία, πραγματολογία), καθώς και τη σύνδεση στοιχείων, φαινομενικά ασύμβατων μεταξύ τους, όπως είναι το σύστημα και η ποικιλία, οι τύποι και οι σημασίες, η παραδειγματική και η συνταγματική διάσταση, η γλωσσική ικανότητα, η γλωσσική πραγμάτωση κ.ά. Οι ιδιότητες αυτές επιβάλλουν αρχικά τον εντοπισμό των κύριων αξόνων ανάλυσης του περιεχομένου της γλώσσας και τη γενική κατηγοριοποίηση των στοιχείων του φαινομένου στους παραπάνω αυτούς τομείς. Ειδικότερα, το περιεχόμενο του γλωσσικού μαθήματος στον Πρωτοβάθμιο Κύκλο αναλύεται σε πέντε θεμελιώδεις περιοχές, οι οποίες καθιστούν σαφείς τους στόχους, καθώς και τα επιδιωκόμενα σε κάθε τάξη μαθησιακά αποτελέσματα, μέσω των προτεινόμενων, κατά περίπτωση, ενδεικτικών δραστηριοτήτων και αντίστοιχου τρόπου αξιολόγησης (βλ. 5. Αξιολόγηση). Οι θεμελιώδεις αυτές αρχές λαμβάνονται υπόψη και προσαρμόζονται κατάλληλα και, όπου είναι εφικτό, στον Δευτεροβάθμιο Κύκλο, λαμβάνοντας υπόψη και διευκολύνοντας τη μετάβαση από τον έναν Κύκλο Σπουδών στον επόμενο [σύμφωνα με τα έγγραφα των Ευρωπαϊκών Σχολείων (Ref. 2015-09-D-41 & Ref. 2018-09-D-53, καθώς και το «Πρόγραμμα Σπουδών Νεοελληνικής Γλώσσας στο Δημοτικό» (ΦΕΚ 684/Β/9-2-2023)].

Το θεωρητικό πλαίσιο που αφορά στην κατάκτηση της γλώσσας εστιάζει στο γεγονός ότι κάθε νέο στοιχείο δεν εισέρχεται με τη μορφή αυτόνομης γνώσης, αλλά -ανάλογα με την ιδιαίτερη φύση του- διαχέεται σε ευρύτερα τμήματα του γλωσσικού συστήματος και επηρεάζει περισσότερο ή λιγότερο μία σειρά σχετικών και οικείων ή μη φαινομένων. Με

αυτόν τον τρόπο, βελτιώνεται συνολικά η γλωσσική συμπεριφορά και, γενικότερα, η γλωσσική δεξιότητα.

Στο παρόν ΠΣ έχει ληφθεί υπόψη και έχει εισαχθεί, στις περισσότερες περιπτώσεις, η ορολογία που χρησιμοποιείται στο νέο Πρόγραμμα Σπουδών της Νεοελληνικής Γλώσσας στο Δημοτικό, ΦΕΚ 684/Β/9-2-2023. Αυτό ισχύει, για παράδειγμα, και για τους θεμελιώδεις όρους Θεματικά Πεδία και Θεματικές Ενότητες, οι οποίοι, ωστόσο, έπρεπε να συγκλίνουν όσο το δυνατόν περισσότερο με αυτούς που χρησιμοποιούνται για τη διδασκαλία και την αξιολόγηση της L1 τόσο στον Πρωτοβάθμιο Κύκλο όσο και τον Δευτεροβάθμιο Κύκλο των Ευρωπαϊκών Σχολείων. Με άλλα λόγια, δόθηκε προσοχή και βαρύτητα, ώστε με κατάλληλες προσαρμογές το νέο ΠΣ (P1-P5) της L1/EL αφενός να εναρμονίζεται πλήρως και, χωρίς παρανοήσεις, στις απαιτήσεις όλων των άλλων L1 Προγραμμάτων Σπουδών των Ευρωπαϊκών Σχολείων και αφετέρου να εξασφαλίζεται η μεταξύ του Πρωτοβάθμιου Κύκλου και Δευτεροβάθμιου Κύκλου ομαλή μετάβαση των μαθητών, ιδιαιτέρως από την P5 στην S1 και ούτω καθ' εξής (βλ. L1/EL Πρόγραμμα Σπουδών για τον Δευτεροβάθμιο Κύκλο 2017-06-D-20 σε ό,τι αφορά στις τάξεις S1-S3, S4-S5 και S6-S7).

Ως εκ τούτου, η προσέγγιση που υιοθετήθηκε στο νέο ΠΣ του Πρωτοβάθμιου Κύκλου έχει προσανατολισμό και εστιάζει στην παρουσίαση με συνοχή του περιεχομένου κοινών επιπέδων αναφοράς και ενδεικτικών περιγραφητών μεταξύ των δύο κύκλων. Με αυτόν τον τρόπο, γίνεται ευέλικτο, επιτρέποντας την -προς τη σωστή κατεύθυνση- εξέλιξη των αναμενόμενων/επιδιωκόμενων μαθησιακών στόχων και, τελικά, την πραγμάτωσή τους. Λαμβάνοντας, προφανώς, υπόψη τα δεδομένα κάθε περίπτωσης και δίνοντας έμφαση σε συγκεκριμένα, αναλόγως με την περίπτωση, χαρακτηριστικά.

Η οργάνωση του περιεχομένου της γλώσσας γύρω από τους πέντε κεντρικούς άξονες (βλ. τον πίνακα στο Παράρτημα 3 / Annex 3), οι οποίοι χαρακτηρίζονται εδώ ως Θεματικά Πεδία (ΘΠ), γίνεται τόσο για λόγους μεθοδολογικούς όσο και για λόγους διδακτικής αποτελεσματικότητας. Άρα, μπορεί να υποστηρίξει, με σαφή και ολοκληρωμένο τρόπο, τον περαιτέρω διαχωρισμό και την εξειδίκευση του περιεχομένου των Θεματικών Πεδίων (ΘΠ) και σε ειδικότερες περιοχές ή Θεματικές Ενότητες (ΘΕ), καθώς τα στοιχεία αυτά επιτρέπουν την καλύτερη και, με διάφορες μορφές, αξιολόγηση των μαθητών και, εν γένει, της διδακτικής πράξης.

Υπογραμμίζεται ότι ο καθορισμός των ΘΠ εδράζεται σε βασικές παραμέτρους της γλωσσικής εκπαίδευσης, όπως αυτές προσδιορίζονται από την Εφαρμοσμένη Γλωσσολογία και τη Διδακτική της γλώσσας. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα, η γλωσσική διδασκαλία να αντιμετωπίζεται ως μία διαδικασία πολυδιάστατη, όχι γραμμική, που υιοθετεί την ολιστική προσέγγιση της γλώσσας. Λαμβάνεται πάντα υπόψη ότι το νέο -κάθε φορά- διδασκόμενο φαινόμενο δεν προστίθεται ως μεμονωμένο στοιχείο, αλλά συνδέεται οργανικά τόσο με τα υπόλοιπα φαινόμενα της γλώσσας, όσο και με διάφορους εξωγλωσσικούς παράγοντες, οι οποίοι συνιστούν το επικοινωνιακό περιβάλλον.

Στον πίνακα στο Παράρτημα 3 (Annex 4), σημειώνονται οι Κεντρικοί Άξονες (ΘΠ) και οι Ειδικότερες περιοχές (ΘΕ) σε συνδυασμό αφενός με τους ειδικότερους στόχους των Ευρωπαϊκών Σχολείων και αφετέρου με την ορολογία που αντιστοιχεί στο ΠΣ του Δευτεροβάθμιου Κύκλου.

4.1. Πρόγραμμα Σπουδών, το οποίο λαμβάνει υπόψη τις δεξιότητες ανά τάξη / Curriculum based on the competences for each class

Σημειώνεται ότι, για λόγους καθαρά διδακτικούς και μεθοδολογικούς, αναφέρονται ανά ΘΠ μερικές από τις δεξιότητες που επιδιώκεται κάθε φορά να καλλιεργούν οι μαθητές. Είναι προφανές, ωστόσο, ότι αυτές μπορεί να συνυπάρχουν και με άλλες και ότι θα πρέπει ο εκπαιδευτικός να αποβλέπει στην εκ περιτροπής και ισόρροπη καλλιέργεια όλων των σχετικών δεξιοτήτων. Οι επιδιωκόμενες να καλλιεργούνται δεξιότητες δηλώνονται με διαφορετικό χρώμα/σήμανση και εναρμονίζονται με τα προσδοκώμενα, κάθε φορά, μαθησιακά αποτελέσματα.

Στους πίνακες του Παραρτήματος 4 (Annex 4) δίνονται τα Θεματικά Πεδία (ΘΠ 1-5) και οι Γλωσσικές δεξιότητες (Δεξιότητες προφορικής & γραπτής επίδοσης), τις οποίες οι μαθητές -βάσει των προβλεπόμενων ωρών διδασκαλίας των Ευρωπαϊκών Σχολείων, του ισχύοντος Ωρολογίου Προγράμματος και του χρονικού επιμερισμού μεταξύ των ΘΠ, - στο τέλος κάθε τάξης του Πρωτοβάθμιου Κύκλου (P1 – P5) αναμένεται να έχουν κατακτήσει. Στο πλαίσιο του γνωστικού αντικείμενου της Νεοελληνικής Γλώσσας, βασική αρχή είναι η ενασχόληση των μαθητών με τις διαφορετικές γλωσσικές παραμέτρους, ώστε τελειώνοντας τον Πρωτοβάθμιο Κύκλο αυτοί να έχουν επιτύχει ολιστική ανάπτυξη των γλωσσικών δεξιοτήτων και γνώσεών τους.

Κατά την περίοδο αυτή, στο μάθημα της Νεοελληνικής γλώσσας οργανώνονται δραστηριότητες που καλλιεργούν τα Θεματικά Πεδία του ΠΣ, αλλά με τρόπο που να αρμόζει στην ομάδα της τάξης και τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά των μαθητών. Με αυτόν τον τρόπο, αναδεικνύονται στον μαθητή τα σημεία εκείνα που απαιτούν από το ίδιο μεγαλύτερη προσπάθεια, προκειμένου να επιτευχθούν οι παραπάνω στόχοι.

5. Αξιολόγηση / Assessment

Στον Πρωτοβάθμιο Κύκλο των Ευρωπαϊκών Σχολείων, οι εκπαιδευτικοί χρησιμοποιούν προσεγγίσεις και εργαλεία αξιολόγησης που σχετίζονται με τον προφορικό, τον γραπτό λόγο και την ανάγνωση (Ref. 2013-09-D-38). Ως εκ τούτου, η αξιολόγηση του γλωσσικού μαθήματος από τον εκπαιδευτικό της τάξης έχει ως βασικό στόχο την εκτίμηση γνώσεων, δεξιοτήτων και την παρακολούθηση του τρόπου διαμόρφωσης συμπεριφορών και στάσεων/αξιών/ιδεών που κρίνονται κομβικές για το συγκεκριμένο γνωστικό αντικείμενο, καθώς συνδέονται με την ανάπτυξη των γλωσσικών, κοινωνικών, κριτικών και μεταγνωστικών δεξιοτήτων της γλωσσικής επικοινωνίας.

Η αξιολόγηση είναι μια ουσιαστική εκπαιδευτική διαδικασία και ένα μέσο άντλησης πληροφοριών για την αναδιαμόρφωση της διδασκαλίας, των διδακτικών και παιδαγωγικών επιλογών, καθώς και του διδακτικού σχεδιασμού και προγραμματισμού (περιοδικού/σε συγκεκριμένα χρονικά διαστήματα ή ετήσιου) του εκπαιδευτικού, όπως ορίζεται στο σχετικό έγγραφο των Ευρωπαϊκών Σχολείων (βλ. Ref. 2023-01-D-59). Είναι γνωστό, εξάλλου, ότι η αξιολόγηση μπορεί να γίνεται σε διάφορες φάσεις της εκπαιδευτικής διαδικασίας και να αποσκοπεί στην αποτίμηση της υλοποίησης διαφόρων διδακτικών στόχων.

- Μέσω της αρχικής ή διαγνωστικής αξιολόγησης, ο εκπαιδευτικός προσδιορίζει το επίπεδο γνώσεων των μαθητών, τις γλωσσικές και επικοινωνιακές τους ανάγκες, τα ενδιαφέροντα και τα κίνητρά τους για μάθηση, τις εμπειρίες, τις συνήθειες και τα χαρακτηριστικά τους, ώστε να διαμορφωθεί αναλόγως το πρόγραμμα διδασκαλίας και μάθησης της γλώσσας, να οριστούν οι στόχοι, τα μέσα και τα υλικά υλοποίησής τους, οι στρατηγικές που θα χρησιμοποιηθούν, οι δεξιότητες στις οποίες θα στοχεύει το γλωσσικό πρόγραμμα.
- Στη διάρκεια του προγράμματος, η διαμορφωτική αξιολόγηση επιτρέπει τον έλεγχο της εξελικτικής πορείας των μαθητών σε σχέση με τους εκπαιδευτικούς στόχους και παρέχει στον εκπαιδευτικό πληροφορίες, ώστε να βελτιωθεί γενικότερα η μαθησιακή διαδικασία.
- Τέλος, η τελική ή αθροιστική αξιολόγηση επιτρέπει την εκφορά μιας συνολικής κρίσης για τον βαθμό επίτευξης των διδακτικών και παιδαγωγικών στόχων και για την αποτελεσματικότητα, εν γένει, της παρεχόμενης διδακτικής πράξης. Ειδικότερα, όσον αφορά στους μαθητές, η αξιολόγηση θα πρέπει να εναρμονίζεται με το ευρύτερο πλαίσιο προσέγγισης του γλωσσικού μαθήματος, όπως αυτό προσδιορίζεται παραπάνω.

Με αυτήν την έννοια, η αξιολογική διαδικασία δεν θα πρέπει να περιορίζεται στο στενό πλαίσιο ελέγχου της ατομικής ικανότητας των μαθητών για ανάκληση προγενέστερων γνώσεων, αλλά να διερευνά τον βαθμό αποτελεσματικής χρήσης των γνώσεων αυτών σε νέες καταστάσεις (μεταγνωστική και μετασχηματιστική δεξιότητα).

Σε αυτήν την κατεύθυνση, εναλλακτικές μορφές αξιολόγησης (σύμφωνα με το προαναφερθέν έγγραφο, Ref.: 2023-01-D-31), όπως οι ακόλουθες, εξυπηρετούν εξίσου αποτελεσματικά το διδακτικό πλαίσιο για τη μάθηση της γλώσσας:

- η **αξιολόγηση στην έναρξη της σχολικής χρονιάς** είναι ιδιαίτερως σημαντική στο εκπαιδευτικό σύστημα των Ευρωπαϊκών Σχολείων. Σκοπός της είναι να βοηθήσει τους εκπαιδευτικούς να αποτιμήσουν το επίπεδο επίδοσης και δεξιοτήτων στα διάφορα γνωστικά αντικείμενα που διδάσκονται στα Ευρωπαϊκά Σχολεία και, κατά κύριο λόγο, στη διδασκαλία της L1.
- η **παρατήρηση των μαθητών** από τους εκπαιδευτικούς είναι αναπόσπαστο στοιχείο της αποτελεσματικής διδασκαλίας και μάθησης. Τόσο τα εργαλεία αξιολόγησης όσο και αυτή καθαυτή η αξιολόγηση των μαθητών βοηθούν στην ενημέρωση των εκπαιδευτικών για την πρόοδο των μαθητών τους. Σε ορισμένες περιπτώσεις, οι εκπαιδευτικοί μπορεί να χρειαστεί να ασχοληθούν και με την εστιασμένη παρατήρηση⁸ ενός μαθητή.
- η **αυτοαξιολόγηση (self-assessment)**, η οποία αποτελεί θεμελιώδες μέρος και αρχή της διαμορφωτικής αξιολόγησης, υποστηρίζει τους μαθητές να αναπτύξουν μεταγνωστικές δεξιότητες που συμβάλλουν στην ατομική, κοινωνική, μαθησιακή κ.λπ. ανάπτυξή τους.
- η **ετεροαξιολόγηση (peer-assessment)**, δηλαδή η αξιολόγηση από τους συμμαθητές, αποτελεί μια ιδιαίτερη διάσταση της αξιολόγησης, η οποία συνδέεται με την τάση των μαθητών να εργάζονται με τους συμμαθητές τους και να μαθαίνουν από αυτούς. Όπως και στην αυτοαξιολόγηση, οι μαθητές θα πρέπει να κατανοήσουν τα κριτήρια επιτυχίας και θα χρειαστούν καθοδήγηση πώς να συμμετάσχουν σε εποικοδομητικό διάλογο με τους συμμαθητές τους.
- ο **φάκελος των γλωσσών (portfolio)** είναι μια συστηματική συλλογή της δουλειάς των μαθητών και ένα βασικό εργαλείο για τη διαρκή διαμορφωτική αξιολόγηση και αυτο/ετεροαξιολόγηση (self/peer-assessment) των μαθησιακών διαδικασιών και αποτελεσμάτων. Χρησιμοποιείται, ξεκινώντας από το Νηπιαγωγείο - όταν κρίνεται χρήσιμο και αναγκαίο - μέχρι και τον Δευτεροβάθμιο Κύκλο.
- οι **συναντήσεις (meetings)** για την πρόοδο των μαθητών είτε με γονείς είτε με την παιδαγωγική ομάδα της σχολικής μονάδας, προκειμένου να γίνει ανταλλαγή και αξιοποίηση των πληροφοριών που αφορούν στην επίδοση και την πρόοδο/ανάπτυξη του παιδιού.
- ο **έλεγχος επίδοσης (school report)** είναι ένα υποχρεωτικό εργαλείο, το οποίο καταγράφει το επίπεδο επίτευξης των προσδοκώμενων στόχων και προσδοκώμενων μαθησιακών αποτελεσμάτων σε όλους τους μαθησιακούς τομείς, τα μαθήματα και τις

⁸ Ο εκπαιδευτικός μέσω της εστιασμένης παρατήρησης έχει συντονιστικό ρόλο και μπορεί: α) να καταγράφει τη λειτουργία των ομάδων, όπως επίσης, και τη συμμετοχή των μαθητών μέσα σε κάθε ομάδα με άξονα τη συμβολή κάθε μαθητή, β) να επιλέγει μαθητές και να εστιάζει σε κάποιον ή κάποιους τομείς που θέλει να διερευνά και γ) να διαμορφώνει μια κλείδα παρατήρησης για να ελέγχει τη συμμετοχή των μαθητών (Οδηγός εκπ/κού για την περιγραφική αξιολόγηση στο Δημοτικό, ΙΕΠ, τεύχος γ', σελ. 26)

δεξιότητες. Κοινοποιείται στους μαθητές και στους γονείς τους δύο φορές τον χρόνο (στο τέλος κάθε εξαμήνου, δηλαδή τον Φεβρουάριο και τον Ιούνιο).

5.1. Δείκτες Επίδοσης / Attainment Descriptors

Η επίδοση των μαθητών πρέπει να αξιολογείται με βάση το περιεχόμενο του εκάστοτε ισχύοντος ΠΣ (L1) στα Ευρωπαϊκά Σχολεία.

Προκειμένου, μάλιστα, να εναρμονιστεί η αξιολόγηση των δεξιοτήτων που έχουν κατακτηθεί από τους μαθητές για την τάξη P5, αναπτύχθηκαν Δείκτες Επίδοσης για το συγκεκριμένο γλωσσικό μάθημα (L1), οι οποίοι είναι συμβατοί με το περιεχόμενο και τις απαιτήσεις του σχετικού εγγράφου που αφορά στη δομή των Προγραμμάτων Σπουδών στο εκπαιδευτικό σύστημα των Ευρωπαϊκών Σχολείων (Ref.: 2011-09-D-47).

Συγκεκριμένα, οι δείκτες επίδοσης βασίζονται (Ref.: 2018-01-D-35):

- α) στα γενικά κριτήρια για την επίτευξη των προσδοκώμενων μαθησιακών αποτελεσμάτων της Γλώσσας (Παράρτημα III⁹ του εγγράφου: Ref.: 2013-09-D-38)
- β) στις επιμέρους μαθησιακές περιοχές της L1, οι οποίες αποτιμώνται στον νέο «Έλεγχο Προόδου» (Παράρτημα VII του προαναφερθέντος εγγράφου) και στην ισχύουσα από την 1^η Σεπτεμβρίου 2024 κλίμακα αξιολόγησης για τον Πρωτοβάθμιο Κύκλο.

Οι δείκτες επίδοσης διατυπώθηκαν από κοινού για όλα τα Προγράμματα Σπουδών της γλώσσας στις ακόλουθες τέσσερις Θεματικές Ενότητες (δεξιότητων):

1. Ακρόαση και κατανόηση προφορικού λόγου (Listening and understanding)
2. Παραγωγή προφορικού λόγου (Speaking)
3. Ανάγνωση και κατανόηση γραπτού λόγου (Reading and understanding)
4. Παραγωγή γραπτού λόγου (Writing)

Οι δείκτες αυτοί καλύπτουν μόνο εκείνες τις δεξιότητες στα Προγράμματα Σπουδών της γλώσσας που θεωρούνται κοινές σε όλες τις γλώσσες. Αντίθετα, οι δείκτες της Θεματικής Ενότητας Γλωσσική ανάπτυξη (Linguistic development) έχουν διαμορφωθεί σε κάθε Πρόγραμμα Σπουδών με βάση τις ιδιαιτερότητες κάθε γλώσσας.

⁹ Βλέπε Παράρτημα 6

Δείκτες Επίδοσης για την L1/EL στην τάξη: P5

ΕΠΙΠΕΔΟ	+	++	+++	++++	+++++
Θεματική ενότητα (Γλωσσικές δεξιότητες)	Οι μαθησιακοί στόχοι δεν έχουν ακόμη επιτευχθεί	Λίγοι μαθησιακοί στόχοι έχουν επιτευχθεί καλά	Οι μαθησιακοί στόχοι έχουν επιτευχθεί αρκετά καλά	Οι μαθησιακοί στόχοι έχουν επιτευχθεί πολύ καλά	Οι μαθησιακοί στόχοι έχουν επιτευχθεί άριστα
	Ο/Η μαθητής/τρια ...	Ο/Η μαθητής/τρια ...	Ο/Η μαθητής/τρια ...	Ο/Η μαθητής/τρια ...	Ο/Η μαθητής/τρια ...
Ακρόαση και κατανόηση	<p>α. κατανοεί εν μέρει σύντομες δηλώσεις συζητήσεις και επιχειρήματα.</p> <p>β. δυσκολεύεται να διακρίνει τις απόψεις από τα γεγονότα.</p> <p>γ. αναδιηγείται χωρίς να λαμβάνει υπόψη το επικοινωνιακό πλαίσιο.</p>	<p>α. κατανοεί εν μέρει σύντομες δηλώσεις, συζητήσεις και επιχειρήματα, καθώς και εντοπίζει πληροφορίες.</p> <p>β. κατανοεί ότι υπάρχουν απόψεις και πληροφορίες</p> <p>γ. αναπαράγει/ αναδιηγείται εν μέρει όσα έχει ακούσει</p>	<p>α. κατανοεί δηλώσεις, συζητήσεις και επιχειρήματα, καθώς και εντοπίζει πληροφορίες.</p> <p>β. διακρίνει τα γεγονότα από τις απόψεις (το αντικειμενικό από το υποκειμενικό)</p> <p>γ. αναπαράγει / αναδιηγείται όσα έχει ακούσει.</p>	<p>α. διακρίνει τις σημαντικές από τις λιγότερο σημαντικές πληροφορίες.</p> <p>β. διαχωρίζει τα γεγονότα από τις απόψεις (το αντικειμενικό από το υποκειμενικό)</p> <p>γ. ερμηνεύει όσα έχει ακούσει.</p>	<p>α. διακρίνει τις σημαντικές από τις λιγότερο σημαντικές πληροφορίες, κρατάει σημειώσεις, καθώς ακροάται και συνοψίζει.</p> <p>β. επεξεργάζεται / επανεξετάζει πληροφορίες, απόψεις και διάφορα γεγονότα.</p> <p>γ. ερμηνεύει όσα έχει ακούσει και μπορεί να αναφερθεί σε αυτά, λαμβάνοντας υπόψη διαφορετικές επικοινωνιακές περιστάσεις.</p>
Παραγωγή προφορικού λόγου	α. δυσκολεύεται να ανταποκριθεί και να απαντήσει σε πλαίσιο συγκεκριμένης επικοινωνιακής περιστασης.	α. μερικές φορές δυσκολεύεται να ανταποκριθεί και να απαντήσει σε πλαίσιο δεδομένης επικοινωνιακής περιστασης.	α. ανταποκρίνεται επαρκώς στο πλαίσιο δεδομένης επικοινωνιακής περιστασης.	α. ανταποκρίνεται επαρκώς στην επικοινωνιακή περίσταση, λαμβάνοντας υπόψη τα μηνύματα και τις απόψεις διαφορετικών προσώπων.	α. ανταποκρίνεται επαρκώς στην επικοινωνιακή περίσταση, λαμβάνοντας υπόψη τα μηνύματα και τις απόψεις διαφορετικών προσώπων, καθώς και προωθώντας τη συζήτηση.

	<p>β. εκφράζεται με δυσκολία σε πλαίσιο δεδομένης επικοινωνιακής περίπτωσης.</p> <p>γ. δυσκολεύεται να εκφραστεί, προκειμένου να διαχειριστεί μία συζήτηση.</p> <p>δ. διαβάζει ένα προετοιμασμένο κείμενο, όταν κάνει μια παρουσίαση.</p> <p>ε. αναλαμβάνει πολύ απλούς</p>	<p>β. εκφράζεται με δυσκολία μερικές φορές σε πλαίσιο δεδομένης επικοινωνιακής περίπτωσης.</p> <p>γ. χρησιμοποιεί τους βασικούς κανόνες της συζήτησης, εκφράζει τις δικές του/της απόψεις, χρησιμοποιώντας απλά επιχειρήματα.</p> <p>δ. διαβάζει ένα προετοιμασμένο κείμενο και, όταν κάνει μια παρουσίαση, εκφράζεται - όχι πάντα - με άνεση.</p> <p>ε. αναλαμβάνει απλούς ρόλους με</p>	<p>β. εκφράζεται ολοκληρωμένα σε πλαίσιο δεδομένης επικοινωνιακής περίπτωσης.</p> <p>γ. χρησιμοποιεί κατάλληλα τους γενικούς κανόνες της συζήτησης, εκφράζει τις δικές του/της απόψεις.</p> <p>δ. παρουσιάζει ένα θέμα, με λογική αλληλουχία, χρησιμοποιώντας επαρκή ορολογία και εν μέρει επαρκείς γραμματικές δομές.</p> <p>ε. αναλαμβάνει πιο σύνθετους ρόλους,</p>	<p>β. εκφράζεται με ευχέρεια, σαφήνεια, πληρότητα και με επεξεργασμένο γλωσσικό κώδικα στο πλαίσιο δεδομένης επικοινωνιακής περίπτωσης.</p> <p>γ. χρησιμοποιεί κατάλληλα τους γενικούς κανόνες της συζήτησης, εκφράζει τις δικές του/της απόψεις και προβληματίζεται σχετικά με τις απόψεις των άλλων.</p> <p>δ. παρουσιάζει αποτελεσματικά ένα θέμα, ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις της συγκεκριμένης επικοινωνιακής περίπτωσης, παραθέτει επιχειρήματα με λογική σειρά και χρησιμοποιεί με ευελιξία κατάλληλη ορολογία και κατάλληλες γραμματικές δομές.</p> <p>ε. αναλαμβάνει σύνθετους ρόλους,</p>	<p>β. εκφράζεται με ευχέρεια, σαφήνεια και πληρότητα με επεξεργασμένο γλωσσικό κώδικα, προσαρμόζοντας τον λόγο στο πλαίσιο δεδομένης επικοινωνιακής περίπτωσης.</p> <p>γ. χρησιμοποιεί κατάλληλα τους γενικούς κανόνες συζήτησης, εκφράζει τις δικές του/της απόψεις, τις αιτιολογεί λεπτομερώς και με επιχειρήματα/παρδείγματα, κάνει επικοινωνιακές εισηγήσεις/προάγει τη συζήτηση.</p> <p>δ. παρουσιάζει αποτελεσματικά ένα θέμα, ανταποκρίνεται με ακρίβεια στις απαιτήσεις της συγκεκριμένης επικοινωνιακής περίπτωσης, παραθέτει επιχειρήματα με λογική σειρά, χρησιμοποιεί σωστή ορολογία, ορθές γραμματικές δομές, σωστό επιτονισμό και κατάλληλες εκφράσεις προσώπου ή κινήσεις σώματος.</p> <p>ε. αναλαμβάνει πρωταγωνιστικούς ρόλους,</p>
--	---	---	--	--	--

	ρόλους με υποστήριξη.	περιορισμένο κείμενο.	χρησιμοποιώντας με κατάλληλο τρόπο γλώσσα, επιτονισμό και σωματική έκφραση.	αυτοσχεδιάζοντας και χρησιμοποιώντας με κατάλληλο τρόπο τη γλώσσα, τον επιτονισμό και τη σωματική έκφραση.	αυτοσχεδιάζει, διερευνώντας ποικίλες καταστάσεις και οπτικές με χρήση κατάλληλου επιτονισμού και σωματικής έκφρασης.
Ανάγνωση και κατανόηση	<p>α. διαβάζει σύντομα κείμενα χωρίς ευχέρεια.</p> <p>β. κατανοεί το νόημα απλών κειμένων, λαμβάνοντας επεξηγήσεις.</p> <p>γ. εντοπίζει βασικές πληροφορίες με συνεχή υποστήριξη.</p> <p>δ. ερμηνεύει με απλό τρόπο, μόνο αποσπασματικά ένα κείμενο.</p>	<p>α. διαβάζει, τις περισσότερες φορές, με κατάλληλο επιτονισμό (κατάλληλα προσωδιακά στοιχεία).</p> <p>β. κατανοεί το νόημα των κειμένων.</p> <p>γ. εντοπίζει τις βασικές πληροφορίες σε κείμενα με περιστασιακή υποστήριξη ή/και με παραχώρηση χρόνου.</p> <p>δ. ερμηνεύει το κείμενο με απλό τρόπο.</p>	<p>α. διαβάζει με ευχέρεια και ακολουθεί τη δομή των προτάσεων με κατάλληλο επιτονισμό (κατάλληλα προσωδιακά στοιχεία).</p> <p>β. διαβάζει και κατανοεί διαφορετικά κειμενικά είδη.</p> <p>γ. κατανοεί το νόημα του κειμένου και επιλέγει τις βασικές πληροφορίες.</p> <p>δ. ερμηνεύει το κείμενο και επικοινωνεί το νόημά του.</p>	<p>α. διαβάζει με ευχέρεια και με κατάλληλο επιτονισμό (κατάλληλα προσωδιακά στοιχεία), προβλέπει τη συνέχεια του κειμένου.</p> <p>β. αναζητά πληροφορίες αυτόνομα μέσα από ποικίλες γραπτές πηγές.</p> <p>γ. κατανοεί το κείμενο, αλλά και το υπόρρητο νόημα ενός κειμένου.</p> <p>δ. επεξηγεί το νόημα του κειμένου και αναπτύσσει τη δική του άποψη.</p>	<p>α. διαβάζει με ευχέρεια και με κατάλληλο επιτονισμό (κατάλληλα προσωδιακά στοιχεία), προβλέπει τη συνέχεια του κειμένου και κατανοεί πλήρως το κείμενο στο δεδομένο επικοινωνιακό πλαίσιο.</p> <p>β. αναζητά πληροφορίες αυτόνομα μέσα από ποικίλες γραπτές πηγές και τις συνδέει με ένα θέμα.</p> <p>γ. κατανοεί το υπόρρητο νόημα ενός κειμένου και το επεξηγεί με σαφήνεια στους/στις άλλους/ες.</p> <p>δ. επεξηγεί το νόημα του κειμένου και αναπτύσσει κριτική στάση ως προς το περιεχόμενό του.</p>

	<p>ε. αναγνωρίζει διαφορετικούς τύπους κειμένων – λογοτεχνικών και μη λογοτεχνικών – με υποστήριξη.</p> <p>στ. προσαρμόζει το αναγνωστικό του/της στυλ με υποστήριξη.</p>	<p>ε. αναγνωρίζει διαφορετικούς τύπους κειμένων - λογοτεχνικών και μη λογοτεχνικών.</p> <p>στ. προσαρμόζει το αναγνωστικό του/της στυλ, όταν του/της ζητείται, ανάλογα με τον σκοπό και την κατάσταση στη σχολική τάξη.</p>	<p>ε. αναγνωρίζει, ονομάζει και εντοπίζει διαφορετικούς τύπους κειμένων, λογοτεχνικών και μη λογοτεχνικών.</p> <p>στ. προσαρμόζει το αναγνωστικό του/της στυλ, ανάλογα με τον σκοπό και την κατάσταση στο πλαίσιο της σχολικής τάξης</p>	<p>ε. συγκρίνει διαφορετικούς τύπους κειμένων - λογοτεχνικών και μη λογοτεχνικών.</p> <p>στ. προσαρμόζει το αναγνωστικό της/του στυλ, ανάλογα με τον σκοπό και την κατάσταση (όταν απευθύνεται σε επιλεγμένο κοινό).</p>	<p>ε. χρησιμοποιεί αυτόνομα διαφορετικούς τύπους κειμένων, ανάλογα με τις ανάγκες του/της.</p> <p>στ. προσαρμόζει το αναγνωστικό της/του στυλ, ανάλογα με τον σκοπό και την κατάσταση (όταν απευθύνεται σε οποιοδήποτε κοινό).</p>
Γραπτός λόγος	<p>α. γράφει ένα απλό, ευανάγνωστο κείμενο με καθοδήγηση.</p> <p>β. γράφει με καθοδήγηση απλά κείμενα, χρησιμοποιώντας ψηφιακά εργαλεία.</p> <p>γ. εφαρμόζει λίγους ορθογραφικούς κανόνες, διορθώνει τα λάθη με καθοδήγηση/υποστήριξη και χρειάζεται περισσότερο χρόνο, για να ολοκληρώσει τις γραπτές εργασίες.</p> <p>δ. δομεί ένα απλό κείμενο με καθοδήγηση.</p>	<p>α. γράφει ένα απλό κείμενο με ευανάγνωστο τρόπο.</p> <p>β. γράφει απλά κείμενα, χρησιμοποιώντας ψηφιακά εργαλεία.</p> <p>γ. εφαρμόζει βασικούς κανόνες ορθογραφίας, κάνει λάθη και τα διορθώνει με καθοδήγηση, σε επαρκή χρόνο.</p> <p>δ. γράφει ένα απλό κείμενο, ακολουθώντας μια</p>	<p>α. γράφει ένα ρέον κείμενο με ευανάγνωστο τρόπο.</p> <p>β. γράφει πιο απαιτητικά κείμενα, χρησιμοποιώντας ψηφιακά εργαλεία.</p> <p>γ. κάνει διορθώσεις, χρησιμοποιώντας ορθογραφικούς κανόνες σε επαρκή χρόνο.</p> <p>δ. σχεδιάζει και γράφει ένα κείμενο, ακολουθώντας μια</p>	<p>α. γράφει αυτόνομα ένα ευανάγνωστο, ρέον και ενδιαφέρον κείμενο.</p> <p>β. γράφει αυτόνομα διαφορετικούς τύπους κειμένων με τη χρήση ψηφιακών εργαλείων.</p> <p>γ. εφαρμόζει αυτόνομα τους ορθογραφικούς κανόνες, κάνει άμεσα διορθώσεις και χρησιμοποιεί τους κανόνες στίξης.</p> <p>δ. σχεδιάζει, δομεί και αναθεωρεί ένα κείμενο, χρησιμοποιώντας</p>	<p>α. γράφει αυτόνομα ένα ευανάγνωστο, ρέον και πολύ ενδιαφέρον κείμενο.</p> <p>β. γράφει αυτόνομα πολύ ενδιαφέροντα κείμενα με τη χρήση ποικίλων ψηφιακών εργαλείων.</p> <p>γ. εφαρμόζει αυτόνομα και με ακρίβεια τους ορθογραφικούς κανόνες, συμπεριλαμβανομένων των κανόνων στίξης.</p> <p>δ. σχεδιάζει, δομεί και αναθεωρεί το κείμενό του/της αυτόνομα,</p>

	<p>ε. γράφει με καθοδήγηση ένα, σχεδόν, κατανοητό και σύντομο κείμενο, χρησιμοποιώντας απλό λεξιλόγιο και λίγα υφολογικά στοιχεία.</p> <p>στ. επανελέγχει τα κείμενά του/της με την καθοδήγηση του/της εκπαιδευτικού ή σε συνεργασία με συμμαθητές/τριές του/της.</p>	<p>συγκεκριμένη δομή.</p> <p>ε. γράφει ένα σύντομο και κατανοητό κείμενο, χρησιμοποιώντας απλό λεξιλόγιο, λίγα υφολογικά στοιχεία και την κατάλληλη χρονική βαθμίδα.</p> <p>στ. επανελέγχει τα κείμενά του/της σε συνεργασία με συμμαθητές/τριές του/της και αξιοποιεί κάποιες συμβουλές.</p>	<p>συγκεκριμένη δομή.</p> <p>ε. συντάσσει κατανοητό κείμενο με σωστή δομή, ανάλογα με την επικοινωνιακή περίσταση, χρησιμοποιώντας κατάλληλο λεξιλόγιο, κατάλληλη χρονική βαθμίδα και κατάλληλα υφολογικά στοιχεία.</p> <p>στ. επανελέγχει το κείμενο σε συνεργασία με συμμαθητές/τριές του/της, χρησιμοποιώντας κριτήρια, αξιοποιεί την ανατροφοδότηση και τις συμβουλές.</p>	<p>τεχνικές, όπως σημειώσεις, νοητικούς χάρτες κλπ.</p> <p>ε. γράφει διαφορετικούς τύπους κειμένων, ανάλογα με το επικοινωνιακό πλαίσιο, χρησιμοποιώντας επαρκή υφολογικά στοιχεία και κατάλληλη χρονική βαθμίδα.</p> <p>στ. επανελέγχει το κείμενο σε συνεργασία με συμμαθητές/τριές του/της και το αναπτύσσει, χρησιμοποιώντας κριτήρια, αξιοποιώντας την ανατροφοδότηση και τις συμβουλές. Παρέχει επικοινωνιακή ανατροφοδότηση σε κείμενα των συμμαθητών/τριών του/της.</p>	<p>χρησιμοποιώντας ποικίλες τεχνικές, όπως σημειώσεις, νοητικούς χάρτες κλπ.</p> <p>ε. γράφει αυτόνομα διαφορετικούς τύπους κειμένων, ανάλογα με το επικοινωνιακό πλαίσιο, χρησιμοποιώντας ένα ευρύ φάσμα υφολογικών στοιχείων όσον αφορά τη χρονική βαθμίδα.</p> <p>στ. αναπτύσσει το κείμενο αυτόνομα ή σε συνεργασία με συμμαθητές/τριές του/της, χρησιμοποιώντας κριτήρια. Συμβάλλει επικοινωνιακά στην ανάπτυξη κειμένων των συμμαθητών/τριών του/της.</p>
Γλωσσική ανάπτυξη	<p>α. πραγματοποιεί μια παρουσίαση με την υποστήριξη του εκπαιδευτικού, η οποία δεν ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις μιας συγκεκριμένης εργασίας που του έχει ανατεθεί και η οποία σχετίζεται με την</p>	<p>α. πραγματοποιεί μια παρουσίαση, η οποία ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις μιας συγκεκριμένης εργασίας που του έχει ανατεθεί και σχετίζεται με την καθημερινή του ζωή.</p>	<p>α. πραγματοποιεί καλά μια παρουσίαση, η οποία ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις μιας συγκεκριμένης εργασίας που του έχει ανατεθεί και σχετίζεται με την καθημερινή του ζωή.</p>	<p>α. πραγματοποιεί μία παρουσίαση πολύ καλά, η οποία ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις μιας συγκεκριμένης εργασίας που του έχει ανατεθεί και σχετίζεται με την καθημερινή του ζωή.</p>	<p>α. πραγματοποιεί μία παρουσίαση άριστα, η οποία ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις μιας συγκεκριμένης εργασίας που του έχει ανατεθεί και σχετίζεται με την καθημερινή του ζωή.</p>

<p>καθημερινή του ζωή.</p> <p>β. χρειάζεται μεγάλη υποστήριξη από τον δάσκαλο στο λεξιλόγιο και τη δομή της πρότασης, για να μπορεί να συνομιλεί με ακρίβεια και ευχέρεια για οποιοδήποτε θέμα που εμπριέχεται στο Πρόγραμμα Σπουδών.</p> <p>γ. εφαρμόζει με δυσκολία στρατηγικές σχεδιασμού και οργάνωσης των ιδεών των κειμένων και δεν αξιοποιεί συγγραφικές δεξιότητες.</p> <p>δ. διαβάζει με δυσκολία</p>	<p>β. ακροάται, αναγνωρίζει, κατανοεί και χρησιμοποιεί καλά ένα βασικό λεξιλόγιο. Λάθη μπορεί να παρατηρούνται στην προσπάθεια του/της να εκφράσει πιο σύνθετες ιδέες ή άγνωστα σε αυτόν/ήν θέματα που σχετίζονται με τη διδακτέα ύλη, γίνεται κατανοητός/ή και εκφράζει με σαφήνεια απλές ιδέες του/της.</p> <p>γ. εφαρμόζει με περιορισμένη ευχέρεια στρατηγικές σχεδιασμού και οργάνωσης των ιδεών των κειμένων, και αξιοποιεί περιορισμένα συγγραφικές δεξιότητες.</p> <p>δ. διαβάζει διαφόρων ειδών</p>	<p>β. ακροάται, αναγνωρίζει, κατανοεί και χρησιμοποιεί καλά ένα ευρύτερο λεξιλόγιο, συμπεριλαμβανομένων πιο σύνθετων ιδεών ή άγνωστων σε αυτόν/ή θεμάτων που σχετίζονται με τη διδακτέα ύλη, γίνεται κατανοητός/ή και εκφράζει με σαφήνεια πιο σύνθετες ιδέες του/της.</p> <p>γ. εφαρμόζει με ευχέρεια στρατηγικές σχεδιασμού και οργάνωσης των ιδεών των κειμένων, αξιοποιεί μεταγνωστικές και μεταγλωσσικές δεξιότητες, καθώς και συγγραφικές δεξιότητες.</p> <p>δ. διαβάζει με ευχέρεια διαφόρων ειδών</p>	<p>β. ακροάται, αναγνωρίζει, κατανοεί και χρησιμοποιεί πολύ καλά ένα απαιτητικό λεξιλόγιο, συμπεριλαμβανομένων πιο σύνθετων ιδεών ή άγνωστων σε αυτόν/ή θεμάτων που σχετίζονται τόσο με τη διδακτέα ύλη όσο και με θέματα γενικότερου ενδιαφέροντος.</p> <p>γ. εφαρμόζει με μεγάλη ευχέρεια στρατηγικές σχεδιασμού και οργάνωσης των ιδεών των κειμένων, καθώς και αξιοποιεί μεταγνωστικές, μεταγλωσσικές και συγγραφικές δεξιότητες.</p> <p>δ. διαβάζει με μεγάλη ευχέρεια διαφόρων ειδών</p>	<p>β. ακροάται, αναγνωρίζει, κατανοεί και χρησιμοποιεί ένα θεματικό και εξειδικευμένο λεξιλόγιο, συμπεριλαμβανομένων πιο σύνθετων ιδεών ή άγνωστων σε αυτόν/ή θεμάτων που απορρέουν τόσο από τη διδακτέα ύλη όσο και από θέματα γενικότερου ενδιαφέροντος.</p> <p>γ. εφαρμόζει στρατηγικές σχεδιασμού και οργάνωσης των ιδεών των κειμένων, αξιοποιεί μεταγνωστικές και μεταγλωσσικές δεξιότητες, τις οποίες αποκτά από τη γνώση της λογοτεχνίας, προκειμένου να δημιουργεί ενδιαφέροντα κείμενα με διαφορετικό ύφος, χρησιμοποιώντας συμβάσεις γραφής (π.χ. χρονική βαθμίδα, συνοχή και συνεκτικότητα) με αυτοπεποίθηση.</p> <p>δ. διαβάζει με πολύ μεγάλη ευχέρεια</p>
--	--	---	--	--

<p>διαφόρων ειδών κείμενα / πολυτροπικά ή/και εκτεταμένα με στόχο να καλλιεργούνται η φιλιαναγνωσία, η διεπιστημονική συνεργασία, η διαπολιτισμικότητα κλπ., αξιοποιώντας κάθε φορά το περιεχόμενο και το συγκεκριμένο.</p>	<p>κείμενα / πολυτροπικά ή/και εκτεταμένα με στόχο να καλλιεργούνται η φιλιαναγνωσία, η διεπιστημονική συνεργασία, η διαπολιτισμικότητα κλπ., αξιοποιώντας κάθε φορά το περιεχόμενο και το συγκεκριμένο.</p>	<p>κείμενα / πολυτροπικά ή/και εκτεταμένα με στόχο να καλλιεργούνται η φιλιαναγνωσία, η διεπιστημονική συνεργασία, η διαπολιτισμικότητα κλπ., αξιοποιώντας κάθε φορά το περιεχόμενο και το συγκεκριμένο.</p>	<p>κείμενα / πολυτροπικά ή/και εκτεταμένα με στόχο να καλλιεργούνται η φιλιαναγνωσία, η διεπιστημονική συνεργασία, η διαπολιτισμικότητα κλπ., αξιοποιώντας κάθε φορά το περιεχόμενο και το συγκεκριμένο.</p>	<p>κείμενα / πολυτροπικά ή/και εκτεταμένα με στόχο να καλλιεργούνται η φιλιαναγνωσία, η διεπιστημονική συνεργασία, η διαπολιτισμικότητα κλπ., αξιοποιώντας κάθε φορά το περιεχόμενο και το συγκεκριμένο.</p>
<p>ε. αξιοποιεί με δυσκολία φωνολογία / φωνητική, κλιτική μορφολογία, γραμματική, ορθογραφία, σύνταξη και πραγματολογία.</p>	<p>ε. αξιοποιεί επαρκώς φωνολογία / φωνητική, κλιτική μορφολογία, γραμματική, ορθογραφία, σύνταξη και πραγματολογία της.</p>	<p>ε. αξιοποιεί καλά φωνολογία / φωνητική, κλιτική μορφολογία, γραμματική, ορθογραφία, σύνταξη και πραγματολογία της.</p>	<p>ε. αξιοποιεί πολύ καλά φωνολογία / φωνητική, κλιτική μορφολογία, γραμματική, ορθογραφία, σύνταξη και πραγματολογία της.</p>	<p>ε. αναγνωρίζει και αξιοποιεί άριστα φωνολογία / φωνητική, κλιτική μορφολογία, γραμματική ορθογραφία, σύνταξη και πραγματολογία της.</p>

5.2 Ο ρόλος του εκπαιδευτικού / Teacher's role

Η εκπαίδευση που παρέχεται από τα Ευρωπαϊκά Σχολεία ενθαρρύνει την προσωπική ανάπτυξη των μαθητών σε ένα ευρύ κοινωνικό και πολιτιστικό πλαίσιο. Περιλαμβάνει την απόκτηση ικανοτήτων (γνώσεις, δεξιότητες και στάσεις) σε μια σειρά τομέων, στοχεύει στην ανάπτυξη της ατομικής τους ταυτότητας στο πλαίσιο ενός σχολικού ήθους που βασίζεται στις ευρωπαϊκές αξίες. Μέσα σε αυτό το πλαίσιο, ο εκπαιδευτικός που διδάσκει στα ευρωπαϊκά σχολεία οφείλει να στοχεύει στην ενεργητική μάθηση, έτσι ώστε οι μαθητές θα γίνουν σταδιακά πιο ανεξάρτητοι και αυτόνομοι. Αναγνωρίζεται, εξάλλου, ότι οι μαθητές έχουν διαφορετικούς ρυθμούς και τρόπους μάθησης (μαθαίνουν οπτικά, ακουστικά, κιναισθητικά), διαφορετικές προτιμήσεις ως προς τον τρόπο που εργάζονται (ατομικά, σε ζευγάρια, σε ομάδες), διαφορετικά ενδιαφέροντα και κίνητρα και διαφορετικά επίπεδα επίδοσης, συμπεριλαμβανόμενης και της χρήσης των ψηφιακών εργαλείων και πόρων. Επιπλέον, η εναρμόνιση αποτελεί βασική προτεραιότητα του εκπαιδευτικού, καθώς θα πρέπει να υπερβεί τις εθνικές προσεγγίσεις και πρακτικές και να εργαστεί από κοινού στον σχεδιασμό της διδασκαλίας και της μάθησης και στη δημιουργία μιας δίκαιης και αξιόπιστης αξιολόγησης των μαθητών του.

Μέσα από αυτές τις αρχές, τις οποίες θα εμφυσήσει ο εκπαιδευτικός, θα πετύχει οι μαθητές της P5 να μεταβούν ομαλά στον Δευτεροβάθμιο Κύκλο, να μπορούν να είναι

υπεύθυνοι, να έχουν κατανοήσει τις αξίες των Ευρωπαϊκών Σχολείων και να αλληλεπιδρούν τόσο με τις άλλες γλωσσικές κοινότητες, όσο και με τη δική τους, σε κοινωνικό, συναισθηματικό, οργανωτικό και μαθησιακό επίπεδο.

6. Περίοδος Μετάβασης στο Γυμνάσιο (ΠΜΓ) / Transition

Για την εξασφάλιση της απαιτούμενης συνέχειας στη μάθηση και την ομαλή μετάβαση των μαθητών στον Δευτεροβάθμιο Κύκλο των Ευρωπαϊκών Σχολείων, η προετοιμασία τους πρέπει να ξεκινά από τον Πρωτοβάθμιο Κύκλο. Προτείνεται η ενασχόληση των μαθητών με θέματα και δραστηριότητες που καλλιεργούν μεταγλωσσικά και μεταγλωσσικά στην ελληνική γλώσσα τις απαιτούμενες δεξιότητες, οι οποίες αναφέρονται στο σχετικό ΠΣ. Τα προτεινόμενα θέματα και οι προτεινόμενες δραστηριότητες προσεγγίζονται από τους μαθητές με κατάλληλη μεθοδολογία, όπως είναι -ενδεικτικά- η ομαδική συνθετική εργασία (project). Στην περίπτωση αυτή, στο παρόν ΠΣ τα Θεματικά Πεδία και οι Θεματικές Ενότητες συμβάλλουν προκειμένου να προσδιορίζονται βασικοί θεματικοί άξονες, εντός των οποίων σχεδιάζονται συνθετικές εργασίες και να δίνονται παραδείγματα θεμάτων και πηγών άντλησης υλικού. Το παραγόμενο προϊόν θα είναι πολυτροπικό και θα εμπλέκει τόσο τις προσληπτικές όσο και τις παραγωγικές γλωσσικές δεξιότητες. Άρα, ο όρος *πολυτροπικό*, στην περίπτωση των συνθετικών εργασιών, περιλαμβάνει περισσότερους από έναν σημειωτικούς τρόπους, οι οποίοι θα πρέπει να συνδυάζονται: λ.χ. λόγος (προφορικός ή γραπτός), εικόνα (φωτογραφίες, βίντεο, ζωγραφική), ήχοι (μουσική, ηχογραφημένες αφηγήσεις, συνεντεύξεις), δρώμενα (θέατρο, μονόλογοι, αφηγήσεις). Οι στόχοι που τίθενται είναι περιορισμένοι, ώστε να είναι υλοποιήσιμοι, ενώ κάθε μαθητής θα πρέπει να έχει ενεργό ρόλο μέσα στις επιμέρους ομάδες.

Η μετάβαση από το Νηπιαγωγείο στο Δημοτικό και από το Δημοτικό στο Γυμνάσιο είναι μείζονος σημασίας για τη σχολική ζωή των μαθητών, καθώς και, εν γένει, για το σύστημα των Ευρωπαϊκών Σχολείων. Δεν περιλαμβάνει μόνο το ζήτημα της συνέχισης των σπουδών, της φοίτησης και της αξιολόγησης των μαθητών στο τέλος του Νηπιαγωγείου και του Δημοτικού, αλλά περιλαμβάνει, επίσης, την εκπαιδευτική οργάνωση, τα προγράμματα σπουδών, τους στόχους και τις μεθόδους διδασκαλίας, την ευημερία (well-being) και την καθοδήγηση των μαθητών. Αυτό είναι σημαντικό, ιδίως κατά τη διάρκεια του πρώτου έτους στον Δευτεροβάθμιο Κύκλο Σπουδών, καθώς, επίσης, και για τις επιλογές που αφορούν τον τελευταίο κύκλο και ο οποίος καταλήγει στην απόκτηση του Ευρωπαϊκού Απολυτηρίου (Europäisches Abitur, European Baccalaureate, Baccalauréat Européen).

Τα μέλη της εκπαιδευτικής κοινότητας, τα οποία εμπλέκονται στη διαδικασία μετάβασης είναι, κατά κύριο λόγο, οι εκπαιδευτικοί, οι μαθητές, οι γονείς τους. Επιπλέον, οι συντονιστές για κάθε κύκλο, οι συντονιστές της ενισχυτικής διδασκαλίας, το διοικητικό

προσωπικό, οι παιδαγωγικοί σύμβουλοι, η διοίκηση και οι Εθνικοί Επιθεωρητές έχουν ο καθένας τη δική του ευθύνη, για να εξασφαλιστεί η ομαλή μετάβαση από τον έναν κύκλο σπουδών στον άλλον (Ref. 2015-09-D-41-N-2).

Στο παραπάνω σχετικό έγγραφο, αναφέρονται λεπτομερέστατα τα πεδία, τα εμπλεκόμενα μέρη, οι δραστηριότητες, η οργάνωση και οι τρόποι διασφάλισης της ποιότητας στα Ευρωπαϊκά Σχολεία, στοιχεία στα οποία εστιάζει η διαδικασία της μετάβασης από τον Πρωτοβάθμιο στον Δευτεροβάθμιο Κύκλο (Ref.: 2015-09-D-41).

Στο ΠΣ για τη ΝΕ στο Γυμνάσιο, Δεύτερη Έκδοση, Αθήνα 2022/ΙΕΠ, σ.16, προτείνονται για την περίοδο της μετάβασης δραστηριότητες που εντάσσονται στα πέντε βασικά Θεματικά Πεδία του Προγράμματος Σπουδών, προκειμένου να επιτευχθεί σχετική ισορροπία στην ενασχόληση των μαθητών και ολιστική καλλιέργεια των γλωσσικών δεξιοτήτων (όπως εναρμονίζεται για τον Δευτεροβάθμιο Κύκλο στα Ευρωπαϊκά Σχολεία). Ωστόσο, οι εκπαιδευτικοί προσαρμόζουν τις ενδεικτικές δραστηριότητες στην τάξη τους λαμβάνοντας υπόψη τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της μαθητικής ομάδας.

Βιβλιογραφία ελληνόγλωσση – ξενόγλωσση / References

Κουτσογιάννης, Δ. (2017). *Γλωσσική διδασκαλία χθες, σήμερα, αύριο*. Μια πολιτική προσέγγιση. Θεσσαλονίκη, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Ινστιτούτο Νεοελληνικών Σπουδών [Ίδρυμα Μανόλη Τριανταφυλλίδη]

Κουτσογιάννης, Δ. (2011). *Εφηβικές Πρακτικές Ψηφιακού Γραμματισμού και Ταυτότητας*. Θεσσαλονίκη, Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας.

Μουζάκη, Α., Πρωτόπαπας, Α. (2010). *Ορθογραφία μάθηση και διαταραχές*. Αθήνα, Εκδόσεις Gutenberg.

Ράλλη, Α. (2014). *Μορφολογία*. Αθήνα, Εκδόσεις Πατάκη.

Πρόγραμμα Σπουδών Νεοελληνικής Γλώσσας στο Δημοτικό, Ι.Ε.Π., 2021

Πρόγραμμα Σπουδών Ελληνική Γλώσσα L1 – Δευτεροβάθμιος Κύκλος, 2020

Rayner, K. Pollatsek, A., Ashby, J., Clifton, Ch. (2012). *Psychology of Reading*. New York & London, Psychology Press.

Φιλιππάκη- Warbuton, Ει., Γεωργιαφέντης, Μ., Κοτζόγλου, Γ., Λουκά, Μ. *Γραμματική Ε΄ & Στ΄ Δημοτικού*. Υπουργείο Παιδείας, Έρευνας & Θρησκευμάτων, Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής. Ινστιτούτο Τεχνολογίας Υπολογιστών & Εκδόσεων «Διόφαντος»

Χατζησαββίδης, Σ., Χατζησαββίδου, Α. *Γραμματική Νέας Ελληνικής Γλώσσας Α΄, Β΄, Γ΄ Γυμνασίου*. Υπουργείο Παιδείας, Έρευνας & Θρησκευμάτων, Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής. Ινστιτούτο Τεχνολογίας Υπολογιστών & Εκδόσεων «Διόφαντος»

Χαραλαμπόπουλος, Α. (2006). *Γραμματισμός, Κοινωνία και Εκπαίδευση*. Θεσσαλονίκη, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Ινστιτούτο Νεοελληνικών Σπουδών [Ίδρυμα Μανόλη Τριανταφυλλίδη] κ.ά.

Ενδεικτικοί διαδικτυακοί πόροι / Indicative online resources

- Φωτόδεντρο – Διαδραστικά σχολικά βιβλία
- Φωτόδεντρο – Εθνικός Συσσωρευτής Εκπαιδευτικού Περιεχομένου
- Πλατφόρμα Ψηφιακών Διδακτικών Σεναρίων του Ινστιτούτου Εκπαιδευτικής Πολιτικής «Αίσωπος»
- Ψηφίδες για την ελληνική γλώσσα και την ελληνική εκπαίδευση – Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας
- Λεξικό της Κοινής Νεοελληνικής – Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας
- Αντίστροφο λεξικό της Νέας Ελληνικής – Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας κ.ά.

Παράρτημα 1: Γλωσσάρι/Annex 1: Glossary

M2: Maternelle (Νηπιαγωγείο)

N.E. ή L1/EL: περιλαμβάνεται και η Λογοτεχνία (στα Ευρωπαϊκά Σχολεία)

Εκμάθηση: στο παρόν Πρόγραμμα Σπουδών, ο όρος μάθηση ταυτίζεται με τον όρο εκμάθηση, όπως αναφέρεται στο Πρόγραμμα Σπουδών Νεοελληνικής Γλώσσας στο Δημοτικό (ΦΕΚ 684/B/9-2-2023, σελ. 6312).

Διδακτικός σκοπός vs διδακτικός στόχος: Ο σκοπός και ο στόχος δεν είναι ταυτόσημες έννοιες (Χατζηδήμου, 2007, σελ. 57, 59).

Ο **μαθησιακός στόχος** στα Ευρωπαϊκά Σχολεία παραπέμπει στα Προσδοκώμενα Μαθησιακά Αποτελέσματα (ΠΜΑ) του Ελληνικού Προγράμματος Σπουδών (ΦΕΚ 684/B/9-2-2023).

Αναφορικά με τον ορισμό των δεξιοτήτων μπορείτε να συμβουλευτείτε τη σελ. 7 του εγγράφου: European Commission, Directorate-General for Education, Youth, Sport and Culture. (2019). Key competences for lifelong learning. Publications Office. <https://data.europa.eu/doi/10.2766/569540>.

Παράρτημα 2: 8 Βασικές δεξιότητες/Annex 2: 8 Key competences

Βασικές Δεξιότητες της Διά Βίου Μάθησης

Η επάρκεια στις βασικές δεξιότητες της γλώσσας, του γραμματισμού, των μαθηματικών και της ψηφιακής τεχνολογίας κτλ. αποτελεί βασικό θεμέλιο για την οικοδόμηση μαθησιακών δεξιοτήτων. Ικανότητες/δεξιότητες, όπως η δημιουργικότητα, η κριτική σκέψη, η ανάληψη πρωτοβουλιών και η επίλυση προβλημάτων διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στην αντιμετώπιση της πολυπλοκότητας και της αλλαγής στη σημερινή κοινωνία και ενισχύονται μέσω των δεξιοτήτων του νέου πλαισίου (Ref. 2018-09-D-69-en-2)¹⁰.

Πιο συγκεκριμένα:

1. Δεξιότητα γραμματισμού (Literacy Competence – L1)

Ο γραμματισμός είναι η δεξιότητα αναγνώρισης, κατανόησης, έκφρασης, δημιουργίας και ερμηνείας εννοιών, συναισθημάτων, γεγονότων και απόψεων σε προφορική και γραπτή μορφή, χρησιμοποιώντας οπτικό, ηχητικό/ακουστικό και ψηφιακό υλικό σε διάφορους κλάδους και πλαίσια. Συνεπάγεται τη δεξιότητα αποτελεσματικής επικοινωνίας και σύνδεσης με τους άλλους με κατάλληλο και δημιουργικό τρόπο. Η ανάπτυξη του γραμματισμού αποτελεί τη βάση για περαιτέρω μάθηση και γλωσσική αλληλεπίδραση. Ανάλογα με το πλαίσιο, η δεξιότητα γραμματισμού μπορεί να αναπτυχθεί στη μητρική γλώσσα, στη γλώσσα της σχολικής εκπαίδευσης (dominant) ή/και στην επίσημη γλώσσα μιας χώρας στην οποία εδράζεται ένα Ευρωπαϊκό Σχολείο.

Ειδικότερα, βάσει των επιδιωκόμενων σκοπών και στόχων της κάθε τάξης, βασικές γνώσεις, ικανότητες/δεξιότητες, στάσεις και αξίες που σχετίζονται με αυτήν τη δεξιότητα είναι οι ακόλουθες:

¹⁰ Ή και [OneNote OSG](#)

Βασικές γνώσεις (Essential knowledge) Οι μαθητές έχουν βασικές γνώσεις και χρησιμοποιούν κατάλληλα	Βασικές δεξιότητες (Core skills) Οι μαθητές είναι ικανοί:	Βασικές στάσεις (Attitudes) Οι μαθητές:
ένα διευρυμένο φάσμα λεξιλογίου	να επικοινωνούν ως ακροατές, ομιλητές, αναγνώστες και συγγραφείς, σε διάφορες καταστάσεις.	είναι θετικά διακείμενοι στον κριτικό και εποικοδομητικό διάλογο
τη λειτουργική γραμματική	να παρακολουθούν και να προσαρμόζονται στις απαιτήσεις του ζητούμενου κάθε φορά επικοινωνιακού πλαισίου.	εκτιμούν τις αισθητικές διαστάσεις και είναι πρόθυμοι να τις καλλιεργούν
τις λειτουργίες της γλώσσας	να διακρίνουν και να χρησιμοποιούν διαφορετικούς κειμενικούς τύπους, συμπεριλαμβανομένων ψηφιακών/πολυτροπικών κειμένων.	αλληλεπιδρούν με άλλους
τους βασικούς τύπους της λεκτικής αλληλεπίδρασης	να αναζητούν, να συλλέγουν και να επεξεργάζονται διάφορες πληροφορίες και να χρησιμοποιούν υποστηρικτικό υλικό.	αξιολογούν την επίδραση της γλώσσας στους άλλους
ένα ευρύ φάσμα λογοτεχνικών και μη λογοτεχνικών κειμένων, έτσι ώστε να αναπτύξουν τη λογοτεχνική τους ευαισθησία	να διατυπώνουν και να εκφράζουν προφορικά και γραπτά τα επιχειρήματά τους με πειστικό τρόπο, κατάλληλα προσαρμοσμένα στο επικοινωνιακό πλαίσιο	χρησιμοποιούν τη γλώσσα με θετικό και κοινωνικά αποδεκτό τρόπο
τα βασικά χαρακτηριστικά των διαφορετικών υφολογικών σχημάτων και επιπέδων της γλώσσας		

2. Πολυγλωσσική δεξιότητα (Multilingual Competence – **Lx**)

Πρόκειται για τη δεξιότητα χρήσης διαφόρων γλωσσών με κατάλληλο και αποτελεσματικό τρόπο με σκοπό την επικοινωνία. Υπό ευρεία έννοια, περιλαμβάνει τις ίδιες βασικές διαστάσεις δεξιοτήτων με αυτές του γραμματισμού: βασίζεται στη δεξιότητα κατανόησης, έκφρασης και ερμηνείας εννοιών, σκέψεων, συναισθημάτων, γεγονότων και απόψεων

τόσο σε προφορική όσο και σε γραπτή μορφή (ακρόαση, ομιλία, ανάγνωση και γραφή) σε ένα ευρύ φάσμα κοινωνικών και πολιτισμικών πλαισίων, σύμφωνα με τις επιθυμίες ή τις ανάγκες του ατόμου. Κατά περίπτωση, μπορεί να περιλαμβάνει τη διατήρηση και περαιτέρω ανάπτυξη των δεξιοτήτων της μητρικής γλώσσας. Το επίπεδο επάρκειας ενός μαθητή ποικίλλει μεταξύ των παραπάνω τεσσάρων διαστάσεων και μεταξύ των διαφόρων γλωσσών.

3. Μαθηματική δεξιότητα και δεξιότητα στις θετικές επιστήμες, στην τεχνολογία και στη μηχανική (Mathematical Competence and competence in science, technology and engineering -**Math&Sc**),

Μαθηματική δεξιότητα είναι η δεξιότητα ανάπτυξης και εφαρμογής της μαθηματικής σκέψης για την επίλυση μιας σειράς προβλημάτων σε καθημερινές καταστάσεις. Με απώτερο στόχο την απόκτηση γνώσεων στην αριθμητική, δίνεται έμφαση, επίσης, και στη διαδικασία και στις δραστηριότητες. Επιπροσθέτως, η μαθηματική επάρκεια περιλαμβάνει, σε διαφορετικό βαθμό, τη δεξιότητα και την προθυμία χρήσης μαθηματικών τρόπων σκέψης (λογική και χωρική σκέψη) και παρουσιάσεων (τύποι, μοντέλα, κατασκευές, γραφήματα και διαγράμματα).

Η επάρκεια στις φυσικές επιστήμες αναφέρεται στη δεξιότητα και την προθυμία χρήσης του συνόλου των γνώσεων και της μεθοδολογίας που χρησιμοποιούνται για την ερμηνεία του φυσικού κόσμου, προκειμένου να τίθενται ερωτήματα και να εξάγονται συμπεράσματα βασισμένα σε αποδείξεις.

Οι δεξιότητες στην τεχνολογία και τη μηχανική είναι εφαρμογές αυτής της γνώσης και της μεθοδολογίας ως απάντηση σε αντιληπτές ανθρώπινες επιθυμίες ή ανάγκες. Η επάρκεια στην επιστήμη, την τεχνολογία και τη μηχανική καθορίζεται από την κατανόηση των αλλαγών που προκαλούνται από την ανθρώπινη δραστηριότητα και την ατομική και συλλογική ευθύνη του ατόμου.

4. Ψηφιακή δεξιότητα (Digital Competence – **Digital**)

Η ψηφιακή δεξιότητα περιλαμβάνει την αυτοπεποίθηση, την κριτική και ευέλικτη χρήση των ψηφιακών τεχνολογιών και την εμπλοκή με αυτές για τη μάθηση, την εργασία και τη συμμετοχή στην κοινωνία. Περιλαμβάνει τον γραμματισμό στις πληροφορίες και τα δεδομένα, την επικοινωνία και τη συνεργασία, τη δημιουργία ψηφιακού περιεχομένου (συμπεριλαμβανομένου του προγραμματισμού), την ασφάλεια (συμπεριλαμβανομένης της ψηφιακής ευημερίας και των δεξιοτήτων που σχετίζονται με την ασφάλεια στον κυβερνοχώρο), τα ζητήματα πνευματικής ιδιοκτησίας, την επίλυση προβλημάτων και την κριτική σκέψη (Ref. 2020-09-D-51-en-2).

5. Προσωπική, κοινωνική και μεταγνωστική δεξιότητα (Personal, social and learning to learn competence –[LtoL](#))

Η προσωπική, κοινωνική και μαθησιακή δεξιότητα είναι η δεξιότητα του ατόμου να: αναστοχάζεται, να διαχειρίζεται αποτελεσματικά τον χρόνο και τις πληροφορίες, να συνεργάζεται εποικοδομητικά με άλλους, να διαχειρίζεται τη διαδικασία και τις μελλοντικές του επιλογές, να αντιμετωπίζει την αβεβαιότητα και την πολυπλοκότητα της καθημερινότητας, να μαθαίνει πώς να μαθαίνει, να υποστηρίζει τη σωματική, συναισθηματική ευεξία και την ψυχική υγεία, να δείχνει ενσυναίσθηση και να διαχειρίζεται τις συγκρούσεις.

6. Δεξιότητα του πολίτη (της πολιτειότητας), (Citizenship competence - [Citiz](#))

Η δεξιότητα να ενεργεί κανείς ως υπεύθυνος πολίτης και να συμμετέχει πλήρως στην πολιτική και κοινωνική ζωή, με βάση την κατανόηση της κοινωνικής ζωής, των οικονομικών - πολιτικών εννοιών και δομών, καθώς και των παγκόσμιων εννοιών και της βιωσιμότητας.

7. Δεξιότητα του επιχειρείν (Entrepreneurship competence - [Entrep](#))

Η επιχειρηματική δεξιότητα επιτρέπει να ενεργεί κάποιος, βάσει ευκαιριών και ιδεών και τις οποίες μπορεί να τις μετατρέψει σε αξίες για τους άλλους και να επιλύει προβλήματα. Βασίζεται στη δημιουργικότητα, την κριτική σκέψη, την ανάληψη πρωτοβουλιών, την επιμονή και την ικανότητα συνεργασίας για τον σχεδιασμό και τη διαχείριση έργων που έχουν πολιτισμική, κοινωνική ή/και εμπορική αξία.

8. Δεξιότητα πολιτιστικής επίγνωσης και έκφρασης (Cultural awareness and expression competence – [CultAwar](#))

Η δεξιότητα πολιτιστικής επίγνωσης και έκφρασης εστιάζει στην κατανόηση και τον σεβασμό του τρόπου με τον οποίο οι ιδέες και τα νοήματα εκφράζονται δημιουργικά και - μέσω μιας σειράς τεχνών και άλλων πολιτιστικών μορφών- καθιστούν την επικοινωνία μεταξύ των διαφορετικών πολιτισμών εφικτή. Περιλαμβάνει την κατανόηση και τη συμμετοχή στην ανάπτυξη και έκφραση των ιδεών που αφορούν τη θέση ή τον ρόλο του ατόμου στην κοινωνία με ποικίλους τρόπους και μορφές έκφρασης.

Literacy competence (L1)
Multilingual competence (Lx)
Mathematical Competence and competence in science, technology and engineering (Math&Sc.)
Digital competence (Dig)
Personal, social and learning to learn competence (Ltol)
Citizenship competence (Citiz)
Entrepreneurship competence (Entrep.)
Cultural awareness and expression competence (CultAwar)

Παράρτημα 3: Πρόγραμμα Σπουδών Νεοελληνικής Γλώσσας στο Δημοτικό/Annex 3: Greek Syllabus

Θεματικά Πεδία και Θεματικές Ενότητες του Προγράμματος Σπουδών της Ν.Ε.

Κεντρικοί Άξονες – Θεματικά Πεδία (ΘΠ)	Ειδικότερες Περιοχές – Θεματικές Ενότητες (ΘΕ)
Θεματικό Πεδίο 1 →	Θεματική Ενότητα (Γλωσσικές Δεξιότητες)
Προσληπτικές και παραγωγικές δεξιότητες	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ακρόαση και κατανόηση προφορικού λόγου 2. Παραγωγή προφορικού λόγου 3. Ανάγνωση και κατανόηση γραπτού λόγου 4. Παραγωγή γραπτού λόγου
Θεματικό Πεδίο 2 →	Θεματική Ενότητα (Κείμενα)
Κειμενικοί τύποι - Πολυτροπικότητα	<ol style="list-style-type: none"> 1. Περιγραφικά 2. Αφηγηματικά 3. Επεξηγηματικά (επιστημονικά, διαδικασιών κ.ά.) 4. Με οδηγίες 5. Επιχειρηματολογικά 6. Πολυτροπικά
Θεματικό Πεδίο 3 →	Θεματική Ενότητα (Μορφοσυντακτικά φαινόμενα)
Γραμματική περιγραφή	<ol style="list-style-type: none"> 7. Φωνητική / Φωνολογία 8. Κλιτική μορφολογία & Ορθογραφία 9. Σύνταξη-σημασία προτάσεων 10. Πραγματολογία
Θεματικό Πεδίο 4 →	Θεματική Ενότητα (Λεξιλόγιο)
Λεξιλόγιο	<ol style="list-style-type: none"> 1. Βασικό λεξιλόγιο, συνάψεις λέξεων, χρήση λεξικού 2. Σημασιολογικές σχέσεις 3. Παραγωγικοί μηχανισμοί (παραγωγή - σύνθεση) 4. Προέλευση, ετυμολογία, διεθνισμοί, λεξική ορθογραφία
Θεματικό Πεδίο 5 →	Θεματική Ενότητα (Ανάγνωση βιβλίων)
Ανάγνωση βιβλίων / Εκτεταμένων κειμένων	<ol style="list-style-type: none"> 1. Μορφές και είδη βιβλίων, έντυπων και ψηφιακών (υλικότητα) 2. Δομή, περιεχόμενο, γλώσσα και αισθητική του λογοτεχνικού κειμένου, πεζού και ποιητικού

Θεματικά Πεδία (ΘΠ) και Θεματικές Ενότητες (ΘΕ), όπως αποτυπώνεται στο Πρόγραμμα Σπουδών Νεοελληνικής Γλώσσας στο Δημοτικό (2021, σ. 8)

Παράρτημα 4: Θεματικά Πεδία (ΘΠ 1-5) και Γλωσσικές δεξιότητες / Annex 4: Greek Syllabus: Language Skills

Θεματικά Πεδία	Γλωσσικές δεξιότητες (Δεξιότητες προφορικής και γραπτής επίδοσης)	P1	P2	P3	P4	P5
		Οι μαθητές είναι σε θέση να:				
ΘΠ 1: Προσληπτικές και παραγωγικές δεξιότητες <div style="display: flex; flex-direction: column; gap: 2px;"> <div style="background-color: #008000; color: white; padding: 2px;">Digital</div> <div style="background-color: #90EE90; color: black; padding: 2px;">Personal,Ltol</div> <div style="background-color: #0000FF; color: white; padding: 2px;">Citiz</div> <div style="background-color: #800080; color: white; padding: 2px;">CultAwar</div> </div>	Ακρόαση και κατανόηση προφορικού λόγου	<ul style="list-style-type: none"> εστιάζουν την προσοχή τους και αντλούν πληροφορίες από καθημερινές συνομιλίες, παραμύθια, τραγούδια, πολυτροπικά στοιχεία. 	<ul style="list-style-type: none"> αντλούν πληροφορίες (θέμα, πρόσωπα που συμμετέχουν, σειρά γεγονότων, χωροχρόνος) από ποικίλα κείμενα, αξιοποιώντας τη προγενέστερη γνώση και το επικοινωνιακό πλαίσιο. 	<ul style="list-style-type: none"> επισημαίνουν τρόπους διατύπωσης ερωτήσεων και απαντήσεων, αιτημάτων διευκρινίσεων, παρεμβάσεων και συμμετοχής στη συζήτηση, κάνουν υποθέσεις για τις προθέσεις των συνομιλητών. 	<ul style="list-style-type: none"> αξιοποιούν προϋπάρχουσες γνώσεις και εμπειρίες για την κατανόηση του κειμένου και την κριτική του προσέγγιση, αξιολογούν τη διεξαγωγή της συζήτησης που ακροώνται ως προς την επίτευξη του στόχου της. 	<ul style="list-style-type: none"> εφαρμόζουν στρατηγικές κατανόησης πριν, κατά και μετά την ακρόαση, διακρίνουν μεταξύ διαφορετικών τύπων κειμένων που ακροώνται και επισημαίνοντας τις διαφορές τους.
	Παραγωγή προφορικού λόγου	<ul style="list-style-type: none"> συμμετέχουν σε διάλογο, ζητώντας και δίνοντας πληροφορίες, διατυπώνουν απλές περιγραφές και αφηγήσεις με ολοκληρωμένες προτάσεις. 	<ul style="list-style-type: none"> συνδιαλέγονται, εκφράζοντας προσωπικές απόψεις, εντυπώσεις και συναισθήματα, αναδιηγούνται γεγονότα και ιστορίες, συμμετέχουν στην προφορική ανάλυση θεμάτων ως προετοιμασία για τον γραπτό λόγο. 	<ul style="list-style-type: none"> εκφράζουν συμφωνία ή αντίρρηση σε συζήτηση, αιτιολογώντας τη θέση/άποψή τους, ακολουθούν τη δομή των κειμενικών τύπων που έχουν διδαχθεί κατά τη διάρκεια σύντομης προφορικής παρουσίασης στην τάξη, μεταβαίνουν από την προφορική συζήτηση στον γραπτό λόγο. 	<ul style="list-style-type: none"> αφηγούνται στην τάξη ιστορίες, βιώματα και εμπειρίες, πραγματοποιούν συνεντεύξεις αναλαμβάνοντας διαφορετικούς ρόλους, συμμετέχουν σε θεατρικούς διαλόγους. 	<ul style="list-style-type: none"> παρουσιάζουν κείμενα θεατρικού και δημοσιογραφικού λόγου συνοδευόμενα από παραγλωσσικά και εξωγλωσσικά στοιχεία, σχεδιάζουν και παρουσιάζουν ομιλίες μικρής έκτασης και ποικίλων θεμάτων σε σχολικό ακροατήριο, συμμετέχουν σε καλλιτεχνικά δρώμενα και προγράμματα εκφοράς λόγου και ρητορικής.

<p>ΘΠ 1 Προσληπτικές και παραγωγικές δεξιότητες</p> <div style="display: flex; flex-direction: column; gap: 2px;"> <div style="background-color: #008000; color: white; padding: 2px;">Digital</div> <div style="background-color: #90EE90; color: black; padding: 2px;">Personal,Ltol</div> <div style="background-color: #0000FF; color: white; padding: 2px;">Citiz</div> <div style="background-color: #800080; color: white; padding: 2px;">CultAwar</div> </div>	<p>Ανάγνωση και κατανόηση γραπτού λόγου</p>	<ul style="list-style-type: none"> • διαβάζουν σταδιακά οικείες λέξεις ολικά¹¹ σε φράσεις και προτάσεις με συλλαβισμό, μικρά κείμενα, πεζά και ποιητικά, με σωστή προφορά, κατάλληλο ρυθμό και επιτονισμό. 	<p>[Αναγνωστική επάρκεια]</p> <ul style="list-style-type: none"> • διαβάζουν μεγαλόφωνα και με επιτονισμό, αποδίδοντας τα σημεία στίξης και το νόημα του κειμένου, • αξιοποιούν την προϋπάρχουσα γνώση, προβλέψεις, εστιασμένη ανάγνωση για τον εντοπισμό πληροφοριών ή της γενικής ιδέας. 	<p>[Αναγνωστική ευχέρεια]</p> <ul style="list-style-type: none"> • προσλαμβάνουν το κεντρικό νόημα και τα βασικά κειμενικά χαρακτηριστικά ανάλογα με τον τύπο του κειμένου, κατά την εσωτερική ή και εξωτερική ανάγνωση, • διακρίνουν παραγράφους/ενότητες του κειμένου σε συσχέτισμό με την εναλλαγή νοήματος. 	<p>[Αναγνωστική ευχέρεια]</p> <ul style="list-style-type: none"> • εντοπίζουν ρητά και υπόρρητα νοήματα, τα οποία τεκμηριώνουν με στοιχεία από το κείμενο, • διακρίνουν παραγράφους, ξεχωρίζουν τις σημαντικές από τις μη σημαντικές πληροφορίες και συντάσσουν πλαγιότιτλους, • εντοπίζουν μηχανισμούς συνοχής της παραγράφου. 	<p>[Αναγνωστική ευχέρεια και ταχύτητα]</p> <ul style="list-style-type: none"> • προσδιορίζουν τη βασική/-ές ιδέα/ιδέες και τα επιμέρους γλωσσικά στοιχεία κειμένων, στο πλαίσιο της κριτικής επιλογής, • προσδιορίζουν τη λειτουργία, τις συμβάσεις και τα γλωσσικά χαρακτηριστικά υβριδικών κειμένων σε ψηφιακά περιβάλλοντα.
	<p>Παραγωγή γραπτού λόγου</p>	<ul style="list-style-type: none"> • αντιγράφουν με ακρίβεια λέξεις, φράσεις και προτάσεις, • συντάσσουν δικούς τους τίτλους και μικρά κείμενα (ευχές, προσκλήσεις, περιγραφές). 	<ul style="list-style-type: none"> • συντάσσουν, ατομικά ή ομαδικά, μικρά κείμενα κατάλληλα για την επικοινωνιακή περίσταση, τηρώντας βασικές συμβάσεις του γραπτού λόγου. 	<ul style="list-style-type: none"> • γράφουν μια παράγραφο, ατομικά ή ομαδικά, αναπτύσσοντας ελεύθερα τη θεματική πρόταση που έχουν προσδιορίσει στην τάξη, • συντάσσουν ένα ολοκληρωμένο κείμενο με βασική δομή, χωρίζοντάς το σε παραγράφους. 	<ul style="list-style-type: none"> • οργανώνουν τις σκέψεις τους, ακολουθώντας τη δομή του κειμενικού τύπου και αποκωδικοποιώντας την εκάστοτε περίσταση επικοινωνίας, • παράγουν δημιουργικό γραπτό λόγο, ενεργοποιώντας τη φαντασία τους. 	<ul style="list-style-type: none"> • εφαρμόζουν στρατηγικές σχεδιασμού και οργάνωσης των ιδεών πριν από τη συγγραφή του κειμένου, • πυκνώνουν το περιεχόμενο ενός κειμένου, αξιολογώντας τις πληροφορίες, • γράφουν σε ελεύθερο κείμενο βιωματικές εμπειρίες, εντάσσοντας, πολιτισμικά στοιχεία.

¹¹ Στην P1 έχει υιοθετηθεί το συνδυαστικό μοντέλο για τη διδασκαλία της ανάγνωσης και της γραφής, το οποίο συνθέτει στοιχεία της αναλυτικοσυνθετικής μεθόδου με στοιχεία της αναδυόμενης γραφής, καθώς και της ολικής προσέγγισης της γλώσσας (βιβλίο δασκάλου Α' Δημοτικού, Υπουργείο Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων & ΙΕΠ, Έκδοση: «ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ», σελ. 12).

<p>ΘΠ 2: Κειμενικοί τύποι - Πολυτροπι- κότητα</p> <div style="background-color: #008000; color: white; padding: 2px;">Digital</div> <div style="background-color: #90EE90; color: black; padding: 2px;">Personal,LtoL</div> <div style="background-color: #0000FF; color: white; padding: 2px;">Citiz</div> <div style="background-color: #800080; color: white; padding: 2px;">CultAwar</div>	<p>Περιγραφικά Αφηγηματικά Επιστημονικά Οδηγιών Επιχειρηματο- λογικά Πολυτροπικό- τητα</p>	<ul style="list-style-type: none"> • συντάσσουν απλές προτάσεις ως περιγραφή αντικείμενου, ζώου ή προσώπου, • γνωρίζουν τα δομικά μέρη των αφηγήσεων (αρχή - μέση - τέλος), • συνδέουν ένα κείμενο με μια εικόνα στο πλαίσιο ενός γεγονότος/ κατάστασης. 	<ul style="list-style-type: none"> • συντάσσουν απλές περιγραφές για οικεία αντικείμενα, πρόσωπα, χώρους με αναφορά σε συναισθήματα/ σκέψεις/ εντυπώσεις, • δημιουργούν, ατομικά και ομαδικά, αφηγηματικά κείμενα, υιοθετώντας τα δομικά στοιχεία, • εικονογραφούν τα αφηγηματικά και περιγραφικά κείμενα που συντάσσουν. 	<ul style="list-style-type: none"> • εντοπίζουν τα γλωσσικά μέσα μιας περιγραφής, όπως ρήματα αισθήσεως, συνδετικά, επίθετα, επιρρήματα, • εστιάζουν στα γλωσσικά μέσα μιας αφήγησης, όπως ρήματα δράσης, παροντικοί και παρελθοντικοί χρόνοι, • εντοπίζουν τα βασικά δομικά χαρακτηριστικά ενός κειμένου οδηγιών, • αναγνωρίζουν τη λειτουργία των πολυτροπικών στοιχείων. 	<ul style="list-style-type: none"> • συσχετίζουν πολυτροπικά στοιχεία και λεκτικές πληροφορίες σε περιγραφικά κείμενα, • δημιουργούν αφηγηματικές ιστορίες με δομή, ενεργοποιώντας τη φαντασία τους, • εφαρμόζουν τα δομικά χαρακτηριστικά σε σύνταξη οδηγιών, • αναγνωρίζουν τη μορφή (δομή, γλώσσα) και τη λειτουργία των εξηγητικών κειμένων. 	<ul style="list-style-type: none"> • παράγουν αφηγηματικές ιστορίες με περιεχόμενο μυθολογικό ή ιστορικό, εντάσσοντας και περιγραφικά στοιχεία, • παράγουν σύντομα ή αναλυτικά εξηγητικά κείμενα που σχετίζονται με τα γνωστικά αντικείμενα της τάξης τους, • αξιοποιούν στοχευμένα τη γραμματική της επιχειρηματολογίας, • αναπτύσσουν δεξιότητες οπτικού γραμματισμού, διαβάζοντας κριτικά εικόνες.
<p>ΘΠ 3: Γραμματική περιγραφή</p> <div style="background-color: #90EE90; color: black; padding: 2px;">Personal,LtoL</div> <div style="background-color: #0000FF; color: white; padding: 2px;">Citiz</div> <div style="background-color: #800080; color: white; padding: 2px;">CultAwar</div>	<p>Φωνολογία/ Φωνητική</p>	<ul style="list-style-type: none"> • προφέρουν ορθά όλους τους φθόγγους και τις ακολουθίες φθόγγων της Ν.Ε., • επιλύουν ασκήσεις φωνολογικής επίγνωσης, • αποκωδικοποιούν τον γραπτό κώδικα, χρησιμοποιώντας τις φωνογραφικές αντιστοιχίσεις και σχηματίζοντας συλλαβές. 	<ul style="list-style-type: none"> • εντοπίζουν τις αναντιστοιχίες, π.χ. [s] <σσ>, [e] <αι>, • εντοπίζουν συμπλέγματα 2-3 συμφώνων και αποδίδουν την προφορά και τη γραφή τους , • αποδίδουν τον τονισμό πολυσύλλαβων λέξεων, • συνειδητοποιούν τη λειτουργία των σημείων στίξης. 	<ul style="list-style-type: none"> • χρησιμοποιούν επιτονισμό, ένταση και ρυθμό ανάλογο με την επικοινωνιακή περίσταση, • αναγνωρίζουν συλλαβές και ρίμες, • επιτυγχάνουν ρέουσα ανάγνωση με σταθερό ρυθμό και κατάλληλο επιτονισμό, • εντοπίζουν τα φαινόμενα συνεκφοράς σε επίπεδο φράσης. 	<ul style="list-style-type: none"> • ακολουθούν κανόνες ορθοφωνίας στην ομιλία και τη μεγαλόφωνη ανάγνωση, • εφαρμόζουν τη μετακίνηση του τόνου σε ένα κλιτικό παράδειγμα και στη φράση (κανόνες τονισμού). 	<ul style="list-style-type: none"> • γνωρίζουν τα φωνήματα της Ν.Ε., • διαχωρίζουν τις λέξεις με συνείδηση του <ι> από τις λέξεις χωρίς συνείδηση (σχέση προφοράς και γραφής), • γνωρίζουν τους φωνητικούς/ ορθογραφικούς κανόνες που εφαρμόζονται στα όρια των μορφημάτων, κατά την παραγωγή.

ΘΠ 3 Γραμματική περιγραφή <div style="background-color: #d9ead3; padding: 2px;">Personal, LtoL</div> <div style="background-color: #d9ead3; padding: 2px;">Citiz</div> <div style="background-color: #d9ead3; padding: 2px;">CultAwar</div>	Κλητική μορφολογία και ορθογραφία	Ρήματα				
		<ul style="list-style-type: none"> • σχηματίζουν γραπτώς την α' συζυγία στις δύο φωνές, στο παρόν και το μέλλον στο εξακολουθητικό ποιόν ενεργείας. 	<ul style="list-style-type: none"> • αναγνωρίζουν τις τρεις (3) χρονικές βαθμίδες (παρόν, παρελθόν, μέλλον), • χωρίζουν τον ρηματικό τύπο σε θέμα και κατάληξη, • σχηματίζουν γραπτώς την α' και β' συζυγία. 	<ul style="list-style-type: none"> • συνειδητοποιούν ότι, όταν αλλάζει το θέμα, αλλάζει το ποιόν ενεργείας, π.χ. έτρεχ-α, έτρεξ-α, • σχηματίζουν ρηματικούς τύπους στο συντελεσμένο ποιόν ενέργειας. 	<ul style="list-style-type: none"> • κατανοούν τη λειτουργία των εγκλίσεων (έννοια της τροπικότητας), • σχηματίζουν και χρησιμοποιούν το σύνολο του κλιτικού παραδείγματος, • σχηματίζουν περιόδους λόγου, αξιοποιώντας την ακολουθία των χρόνων και συνδυάζοντας διαφορετικό ποιόν ενεργείας, • σχηματίζουν την κλιτή και την άκλιτη μετοχή. 	<ul style="list-style-type: none"> • εντοπίζουν τις ιδιαιτερότητες στην κλίση λόγιας προέλευσης ρημάτων σε -ούμαι, -ώμαι και σύνθετων των άγω, βάλλω, στέλλω, • σχηματίζουν συχνόχρηστα ελλειπτικά ρήματα.
		Ουσιαστικά				
		<ul style="list-style-type: none"> • σχηματίζουν δικατάληκτα αρσενικά, θηλυκά και ουδέτερα. 	<ul style="list-style-type: none"> • σχηματίζουν δικατάληκτα ανισοσύλλαβα και των τριών γενών. 	<ul style="list-style-type: none"> • σχηματίζουν τρικατάληκτα ουσιαστικά, • διακρίνουν το θέμα από την κατάληξη. 	<ul style="list-style-type: none"> • σχηματίζουν τα δικατάληκτα ισοσύλλαβα ουδέτερα. 	<ul style="list-style-type: none"> • γνωρίζουν τον σχηματισμό των θηλυκών ουσιαστικών σε -ως, -ω και ουδετέρων σε -ρ (πυρ) και σε -ς (φως).
		Επίθετα				
	<ul style="list-style-type: none"> • αναγνωρίζουν τα επίθετα, διακρίνοντάς τα από τα ουσιαστικά. 	<ul style="list-style-type: none"> • χρησιμοποιούν μεγεθυντικά και υποκοριστικά, αριθμητικά: απόλυτα και τακτικά. 	<ul style="list-style-type: none"> • σχηματίζουν κλιτούς τύπους, όπως βαθύς, σταχτής, • σχηματίζουν τα ομαλά και μη ομαλά παραθετικά. 	<ul style="list-style-type: none"> • κλίνουν λόγιας προέλευσης επίθετα, • σχηματίζουν τα παραθετικά των επιρρημάτων. 		
Αντωνυμίες						
<ul style="list-style-type: none"> • χρησιμοποιούν την προσωπική αντωνυμία (στην ονομαστική). 	<ul style="list-style-type: none"> • χρησιμοποιούν τις προσωπικές και ερωτηματικές αντωνυμίες. 	<ul style="list-style-type: none"> • γνωρίζουν τις κτητικές, αυτοπαθείς, οριστικές, δεικτικές αντωνυμίες. 	<ul style="list-style-type: none"> • γνωρίζουν τις αναφορικές αντωνυμίες. 			

<p>ΘΠ 3 Γραμματική περιγραφή</p> <p>LtoL Citiz CultAwar</p>	<p>Σύνταξη</p>	<ul style="list-style-type: none"> • μεταβαίνουν από τον προφορικό στον γραπτό λόγο, σχηματίζοντας φράσεις και απλές προτάσεις, • συντάσσουν προτάσεις με τους βασικούς όρους (P, Y-P, Y-P-A), • σχηματίζουν ερωτηματικές προτάσεις μερικής άγνοιας (ποιος, πώς, πού, πότε). 	<ul style="list-style-type: none"> • συντάσσουν απλές προτάσεις πλήρους νοήματος, προφορικά και γραπτά, θέτοντας ως πυρήνα το ρήμα και το όνομα, • συντάσσουν καταφατικές, ερωτηματικές και αρνητικές προτάσεις, • παρατηρούν τον συντακτικό ρόλο των πτώσεων, • χρησιμοποιούν τα σημεία στίξης. 	<ul style="list-style-type: none"> • συντάσσουν προτάσεις ποικίλων δομών, • συνειδητοποιούν τις θέσεις των όρων στην πρόταση, σύμφωνα με την εστίαση του νοήματος, • διακρίνουν ρήματα με ή χωρίς αντικείμενο (μεταβατικά, αμετάβατα), • γνωρίζουν διαισθητικά ότι κάποια ρήματα δέχονται συμπλήρωμα άλλη πρόταση (ειδικές, βουλητικές και ενδοιαστικές προτάσεις). 	<ul style="list-style-type: none"> • διακρίνουν τους κύριους όρους της πρότασης ως δομικά συστατικά (Υ/Ρ/Α/Κ), • αντιλαμβάνονται ότι το κατηγορούμενο αποδίδει μια ιδιότητα στο υποκείμενο, • συνειδητοποιούν τον λειτουργικό ρόλο των αιτιολογικών, χρονικών και αποτελεσματικών δευτερευουσών προτάσεων, • συνειδητοποιούν τη λειτουργία των προσδιορισμών στην πρόταση. 	<ul style="list-style-type: none"> • γνωρίζουν διαφορετικούς τρόπους σύνδεσης των προτάσεων, • μετασχηματίζουν από την ενεργητική στην παθητική σύνταξη και αντίστροφα, • μετασχηματίζουν τον ευθύ λόγο σε πλάγιο, επιφέροντας τις απαραίτητες αλλαγές, • χρησιμοποιούν διαφορετικούς τρόπους σύνδεσης των προτάσεων και εκφράζουν εναντίωση, πλάγια ερώτηση, υπόθεση.
	<p>Πραγματολογία</p>	<ul style="list-style-type: none"> • εφαρμόζουν κοινωνικές συμβάσεις στην εκάστοτε περίπτωση επικοινωνίας (π.χ. χαιρετισμός), • συνθέτουν μικρά κείμενα που εκφράζουν ευχές, προσκλήσεις κ.ά. 	<ul style="list-style-type: none"> • χρησιμοποιούν τον πληθυντικό ευγενείας, καθώς και σχετικές φράσεις, • χρησιμοποιούν τις βεβαιωτικές γλωσσικές πράξεις (δήλωση). 	<ul style="list-style-type: none"> • χρησιμοποιούν λεκτικές πράξεις για την έκφραση φιλικής διάθεσης, ευχαριστίας, απολογίας, συγγνώμης. 	<ul style="list-style-type: none"> • συνειδητοποιούν την αρχή της ποιότητας και της ποσότητας στην επικοινωνία τους, • εντοπίζουν το χιούμορ και τον γλωσσικό του κώδικα σε γραπτά κείμενα. 	<ul style="list-style-type: none"> • χρησιμοποιούν τις λεκτικές πράξεις ως αποτελεσματικά μέσα πειθούς, • αναγνωρίζουν τη λειτουργία του χιούμορ, εστιάζοντας στις γλωσσικές επιλογές του πομπού.
<p>ΘΠ 4: Λεξιλόγιο</p> <p>Digital Personal,LtoL Citiz Entrep CultAwar</p>	<p>Βασικό λεξιλόγιο, συνάψεις σχέσεων, χρήση λεξικού</p>	<ul style="list-style-type: none"> • εντοπίζουν το θεματικό λεξιλόγιο των κειμένων της διδακτικής ενότητας, • σχηματίζουν συνάψεις λέξεων, συνδυάζοντας επίθετα με ονόματα, • έρχονται σε επαφή με το λεξικό των πρώτων τάξεων. 	<ul style="list-style-type: none"> • (ανα)γνωρίζουν τη σημασία των λέξεων του βασικού λεξιλογίου κάθε ενότητας, • δημιουργούν συνήθειες συνάψεις οικείων λέξεων, • γνωρίζουν τον τρόπο αναζήτησης λέξεων σε έντυπα ή ηλεκτρονικά σχολικά λεξικά. 	<ul style="list-style-type: none"> • δημιουργούν ποικιλία λεξικών συνάψεων στον γραπτό λόγο με το βασικό λεξιλόγιο της ενότητας, • εστιάζουν στο λήμμα ενός λεξικού και εντοπίζουν τα δομικά του στοιχεία (γραμματική κατηγορία, ερμηνεία σε αρίθμηση κ.ά.). 	<ul style="list-style-type: none"> • εφαρμόζουν στρατηγικές, για να κατακτήσουν το θεματικό λεξιλόγιο της κάθε ενότητας (π.χ. ανάλυση συνθέτων), • συγκρίνουν τα δομικά στοιχεία του λήμματος σε διαφορετικά είδη λεξικών (γραμματική κατηγορία, ορισμός, σημασία / -ες κ.ά.). 	<ul style="list-style-type: none"> • εντοπίζουν λέξεις που αποκτούν ιδιαίτερη σημασία στο πλαίσιο του ειδικού λεξιλογίου, • συγκρίνουν το περιεχόμενο λημμάτων από διαφορετικά είδη έντυπων και ηλεκτρονικών λεξικών.

	Σημαιο-λογικές σχέσεις	<ul style="list-style-type: none"> δημιουργούν σηματολογικά πεδία, αναγνωρίζοντας - δαισθητικά- τη σχέση υπερωνυμίας – υπωνυμίας. 	<ul style="list-style-type: none"> προσδιορίζουν τις σχέσεις των λέξεων με βάση τη σημασία τους: συνώνυμα και αντώνυμα. 	<ul style="list-style-type: none"> προσδιορίζουν τις σχέσεις των λέξεων με βάση τη σημασία τους: - συνωνυμία – αντωνυμία, υπερωνυμία - υπωνυμία, εντοπίζουν τη μεταφορική χρήση των λέξεων, να δημιουργούν σχήματα λόγου. 	<ul style="list-style-type: none"> Χρησιμοποιούν αποτελεσματικά σχέσεις: ομωνυμίας – παρωνυμίας, αντωνυμίας – συνωνυμίας, μεταφοράς – κυριολεξίας. 	<ul style="list-style-type: none"> διασυνδέουν τις λεξικές επιλογές τους με διαφορετικά επίπεδα ύψους, περιστάσεις επικοινωνίας και κειμενικούς τύπους, εντοπίζουν φαινόμενα ομοηχίας και πολυσημίας.
	Παραγωγικοί μηχανισμοί (παραγωγή-σύνθεση)	<ul style="list-style-type: none"> συγκρίνουν την παραγωγή λέξης με την αρχική (π.χ. στίπι-σπιτάκι) και να εφαρμόζουν αναλογικούς σχηματισμούς. 	<ul style="list-style-type: none"> εντοπίζουν τις σύνθετες λέξεις και τις αναλύουν στα συνθετικά τους, σχηματίζουν σύνθετες λέξεις με βάση το θεματικό λεξιλόγιο. 	<ul style="list-style-type: none"> εντοπίζουν συχνόχρηστα παραγωγικά μορφήματα (π.χ. αντι-, περι-, δια-, προς-), σχηματίζουν σύνθετες λέξεις με βάση το θεματικό λεξιλόγιο σε διάφορους συνδυασμούς. 	<ul style="list-style-type: none"> εντοπίζουν τα παραγωγικά μορφήματα, διακρίνοντας το θέμα από το επίθημα μέσω κατάτμησης, εντοπίζουν το συνδετικό φωνήεν στις σύνθετες λέξεις και να επισημαίνουν τις εξαιρέσεις. 	<ul style="list-style-type: none"> διακρίνουν τη λειτουργία και τη σημασία λόγιας προέλευσης λεξικών προθημάτων και επιθημάτων, συνειδητοποιούν ότι με την παραγωγή και τη σύνθεση δημιουργείται εύρος λεξιλογίου.
	Προέλευση, ετυμολογία, διεθνισμοί, λεξική ορθογραφία	<ul style="list-style-type: none"> παρατηρούν και ομαδοποιούν λέξεις με όμοια λεξική ορθογραφία (ομόρριζα) για την κατάκτηση της ορθογραφίας. 	<ul style="list-style-type: none"> διακρίνουν στη διδακτική ενότητα ετυμολογικά συγγενείς λέξεις (με βάση το κοινό τους θέμα) και αποδίδουν την ορθογραφία τους. 	<ul style="list-style-type: none"> δημιουργούν οικογένειες λέξεων με βάση το όμοιο θέμα και εστιάζοντας στη σημασία, διακρίνουν στο λεξιλόγιο της διδακτικής ενότητας ετυμολογικά συγγενείς λέξεις. 	<ul style="list-style-type: none"> κατανοούν ότι η ορθή γραφή των λέξεων συνδέεται συχνά με το ιστορικό τους παρελθόν, εντοπίζουν ξένες λέξεις σε δεδομένη θεματική ενότητα σε προφορικό και γραπτό λόγο. 	<ul style="list-style-type: none"> αναγνωρίζουν ότι κάποιες λέξεις δημιουργούνται από ρίζες αρχαίων ελληνικών ή λατινικών λέξεων και είναι κοινές για πολλές γλώσσες.
ΘΠ 5: Ανάγνωση βιβλίων/ εκτεταμένων κειμένων	Μορφές και είδη βιβλίων, έντυπων και ψηφιακών (υλικότητα)	<ul style="list-style-type: none"> αντιλαμβάνονται δαισθητικά τους διαφορετικούς τύπους βιβλίων με βάση τη μορφή και την ύλη τους, παρατηρούν την εικονογράφηση, αντλώντας στοιχεία για τη διατύπωση υποθέσεων. 	<ul style="list-style-type: none"> γνωρίζουν τα βασικά στοιχεία ενός βιβλίου και τον ρόλο τους (π.χ. τίτλος, εικονογράφος, αφιέρωση), επιλέγουν μεταξύ τύπων βιβλίων με βάση τη μορφή, το περιεχόμενο και την ύλη τους (π.χ. γνώσεων, εικονογραφημέ-να παραμύθια). 	<ul style="list-style-type: none"> μελετούν όσα περιέχονται στο οπισθόφυλλο και να κάνουν υποθέσεις για το περιεχόμενο, εντοπίζουν βιβλία γνώσεων- πληροφορικά και τα διακρίνουν από άλλες κατηγορίες. 	<ul style="list-style-type: none"> αναγνωρίζουν τα διαφορετικά είδη βιβλίων με βάση τα μορφικά χαρακτηριστικά τους, δημιουργούν δικά τους εξώφυλλα, υλοποιούν δραστηριότητες δημιουργικής ανάγνωσης και γραφής. 	<ul style="list-style-type: none"> εντοπίζουν ομοιότητες και διαφορές ανάμεσα σε βιβλία με το ίδιο θέμα με βάση το εξώφυλλο και τα στοιχεία της έκδοσής τους, αναζητούν διαφορετικών ειδών λογοτεχνικά βιβλία με βάση μία θεματική που εμπνέει στα ενδιαφέροντά τους.

<div style="background-color: #008000; color: white; padding: 2px;">Digital</div> <div style="background-color: #90EE90; color: black; padding: 2px;">LtoL</div> <div style="background-color: #0000FF; color: white; padding: 2px;">Citiz</div> <div style="background-color: #00BFFF; color: black; padding: 2px;">Entrep.</div> <div style="background-color: #800080; color: white; padding: 2px;">CultAwar</div>	<p>Δομή, περιεχόμενο, γλώσσα και αισθητική του λογοτεχνικού κειμένου, πεζού και ποιητικού</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ακρούνται προσεκτικά την ανάγνωση από τον εκπαιδευτικό ή άλλη πηγή, • εκφράζονται για τα συναισθήματα που τους προκαλεί η επαφή με τα βιβλία, • συνδέουν τη λογοτεχνική ανάγνωση με άλλες μορφές τέχνης (εικαστικά, μουσική, θέατρο). 	<ul style="list-style-type: none"> • παράγουν απλούς ποιητικούς στίχους, ομοιοκατάληκτους, • δημιουργούν μια απλή ιστορία, ατομικά ή ομαδικά και την εικονογραφούν, • απολαμβάνουν αισθητικά τη λογοτεχνική ανάγνωση, • διαβάζουν αυτόνομα το λογοτεχνικό κείμενο στο σπίτι. 	<ul style="list-style-type: none"> • διαβάζουν ένα ολόκληρο βιβλίο γνώσεων (λογοτεχνικής μορφής), • διακρίνουν το φανταστικό από το πραγματικό, • μελετούν ποιητικά κείμενα και μιλούν για τα νοήματά τους & τα συναισθήματα που τους προκαλούν. 	<ul style="list-style-type: none"> • απολαμβάνουν την ανάγνωση, συνειδητοποιούν τη συναισθηματική και αισθητική αξία του κειμένου, • αναγνωρίζουν στοιχεία του ποιητικού λόγου, όπως: ρυθμός, ομοιοκαταληξία, στροφή, στίχος, • γράφουν δικούς τους στίχους ελεύθερα ή σε πρότυπο. 	<ul style="list-style-type: none"> • αναπτύσσουν δεξιότητες αναπλαισίωσης τμημάτων του λογοτεχνικού κειμένου, • αναγνωρίζουν το χιουμοριστικό στοιχείο σε ένα αφηγηματικό λογοτεχνικό κείμενο και τους τρόπους με τους οποίους δημιουργείται, • γνωρίζουν δημοτικά τραγούδια του τόπου μας από διάφορες εποχές και περιοχές της και τα εντάσσουν στο κατάλληλο χωροχρονικό πλαίσιο.
---	--	---	--	---	---	--

Πίνακας 2: Αναλυτική παρουσίαση του ΠΣ με βάση τις δεξιότητες

Παράρτημα 5: Διδακτικό υλικό για τη διδασκαλία της Νεοελληνικής Γλώσσας στο Δημοτικό / Annex 5: Teaching material for Greek Language in Primary Cycle

5.1. Διδακτικά εγχειρίδια/σχολικά βιβλία και επιμέρους βοηθήματα για τον μαθητή / Textbooks and individual students' aids

Τα ισχύοντα και εγκεκριμένα κάθε φορά σχολικά εγχειρίδια/Βιβλία του μαθητή – σε έντυπη ή ηλεκτρονική μορφή – από το Υπουργείο Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού/ΥΠΑΙΘΑ περιέχουν ποικίλα κειμενικά είδη που αφορούν την καλλιέργεια του γραπτού και του προφορικού λόγου. Καθεμία διδακτική ενότητα περιέχει ένα ή περισσότερα κείμενα για επεξεργασία κειμενικής-νοηματικής ή γραμματικοσυντακτικής δομής και ένα ή περισσότερα γλωσσικά φαινόμενα. Τα κύρια στοιχεία του γλωσσικού φαινομένου εξαντλούνται σε επάλληλες διδακτικές ενότητες. Κάθε εγχειρίδιο περιέχει πίνακες κλίσης, συγκεφαλαιώσεις, καθώς οποιοδήποτε άλλο χρήσιμο υλικό για την καλύτερη κατανόηση και χρήση των βασικών μορφοσυντακτικών και κειμενικών δομών. Λαμβάνεται μέριμνα, ώστε το περιεχόμενο του εγχειριδίου, του τετραδίου εργασιών και των κάθε είδους, εγκεκριμένων αρμοδίας, σχολικών βοηθημάτων του μαθητή να μην επιτρέπουν την άσκοπη επανάληψη των σχετικών διαδικασιών. Η δομή του εγχειριδίου, γενικά, ενισχύοντας τη δημιουργικότητα και την αυτονομία του εκπαιδευτικού, αφήνει μεγάλα περιθώρια πρωτοβουλιών και επινοήσεων.

5.2. Βιβλία δασκάλου / Teacher's books

Περιέχει τα στοιχεία εκείνα που δεν είναι υποχρεωμένος πάντα να γνωρίζει ο δάσκαλος. Ωστόσο αυτά δίνουν σωστές κατευθύνσεις και αποτελούν αφορμή για τον δάσκαλο να αξιοποιεί την επινοητικότητα και την αλληλεπίδραση, συμβάλλοντας στην καλύτερη διδακτική προσέγγιση του συγκεκριμένου διδακτικού αντικείμενου. Ο εκπαιδευτικός μπορεί να χρησιμοποιεί τον νέο Οδηγό Εκπαιδευτικού¹² για τη Νεοελληνική Γλώσσα Δημοτικού/ΙΕΠ. Σε αυτήν την περίπτωση, όμως, όσα αναφέρονται στον Οδηγό και ο χρονοπρογραμματισμός των διαφόρων δραστηριοτήτων στο πλαίσιο της διδασκαλίας του συγκεκριμένου γνωστικού αντικείμενου και ανά ΘΕ θα πρέπει να εφαρμόζεται σε κάθε τάξη, ακολουθώντας πλήρως και με κατάλληλη προσαρμογή όλα όσα ισχύουν στο εκπαιδευτικό σύστημα των Ευρωπαϊκών Σχολείων (π.χ. σε ό,τι αφορά τις ώρες διδασκαλίας του μαθήματος, το ισχύον Ωρολόγιο Πρόγραμμα κ.ά.). Θα πρέπει, βεβαίως, να γίνει σαφές ότι, εν τέλει, ο εκπαιδευτικός της τάξης αποφασίζει για τη βαρύτητα που θα δώσει στις διδασκαλίες του, αναλόγως τα χαρακτηριστικά της τάξης του. Παραδείγματος χάρη, σε μία τάξη στην οποία φοιτούν πολλά παιδιά με ελλείψεις στον προφορικό λόγο, θα πρέπει να δοθεί έμφαση σε αυτόν τον τομέα, για ένα χρονικό διάστημα.

¹² <http://iep.edu.gr/el/nea-ps-provoli>

5.3. Βιβλία αναφοράς / Reference books

5.3.1. Σχολική γραμματική για την τάξη P5 / School grammar for P5

Η σχολική γραμματική είναι ένα συνοπτικό, εύχρηστο και μεθοδικό διδακτικό εργαλείο, που χρησιμοποιείται σε μαθητές του Πρωτοβάθμιου Κύκλου (9-11 χρονών στα Ευρωπαϊκά Σχολεία) με στόχο, κυρίως, να:

- περιέχει περιορισμένο, αλλά επαρκή αριθμό φωνολογικών και μορφοσυντακτικών φαινομένων.
- προσεγγίζει, παράλληλα, την πραγματολογική πλευρά της γλώσσας.
- αφήνει περιθώρια «ανοχής» στις διάφορες γλωσσικές μορφές και «προσαρμογής» στις ανάγκες που προκύπτουν κάθε φορά.
- δίνει έμφαση στη χρήση μονοσύλλαβων και ολιγοσύλλαβων λέξεων (που, με, για, μέχρι, σαν κ.τ.ό.).
- δίνει λύσεις σε επείγουσες συντακτικές, μορφολογικές και ορθογραφικές εκκρεμότητες της νεοελληνικής διδασκόμενης γλώσσας, οι οποίες έχουν συνέπειες στην εμπλοκή του παιδιού σε συνειδητές γλωσσικές επιλογές. Δίνει, επίσης, έμφαση σε πρακτικά ζητήματα γραφής κ.λπ.

5.3.2. Ανθολογία λογοτεχνικών κειμένων για τον Πρωτοβάθμιο Κύκλο (P1, P2, P3, P4, P5) / Anthologies of literature texts for the Primary Cycle (P1, P2, P3, P4, P5)

Μέσω των Ανθολογίων, οι μαθητές έρχονται σε επαφή με όσο το δυνατόν περισσότερα λογοτεχνικά κείμενα (πεζά, ποιητικά, θεατρικά).

Οι επιμέρους στόχοι που προκύπτουν από τη χρήση των ανά τάξη Ανθολογίων Λογοτεχνικών Κειμένων είναι:

- επαφή και εξοικείωση των μαθητών με ένα ευρύ φάσμα λογοτεχνικών κειμένων που κατέχουν κεντρική θέση στην λογοτεχνική μας κληρονομιά.
- καλλιέργεια του ψυχικού κόσμου, της αισθητικής και της δημιουργικότητας των μαθητών μέσω της Λογοτεχνίας.
- καλλιέργεια του κριτικού πνεύματος των μαθητών, δόμηση του προσωπικού τους κώδικα αξιών και ανάπτυξη της κοινωνικότητάς τους.
- καλλιέργεια της φιλιαναγνωσίας.

Ειδικότερα, το Ανθολόγιο που χρησιμοποιείται στις τάξεις Α΄ - Β΄, Γ΄ - Δ΄, Ε΄ περιλαμβάνει κείμενα από την αρχαία ελληνική μυθολογία, από τα ομηρικά έπη, από άλλα έργα της αρχαίας ελληνικής, εκκλησιαστικής και βυζαντινής γραμματείας, με απόδοση σε απλή νεοελληνική γλώσσα, η οποία είναι οικεία στο παιδί. Περιλαμβάνει, επίσης, παραμύθια και δημοτικά τραγούδια από όλη τη γεωγραφική έκταση του ελληνισμού, δείγματα ιδιωματικών κειμένων της ελληνικής γλώσσας, αντιπροσωπευτικά κείμενα Ελλήνων της διασποράς, καθώς και μεταφρασμένα λογοτεχνικά κείμενα της ευρωπαϊκής λογοτεχνικής

παραγωγής. Επιπρόσθετα, μπορεί τα λογοτεχνικά κείμενα του Ανθολογίου να αποτελέσουν αφόρμηση για επιπλέον φιλιαναγνωστικές προσεγγίσεις ολόκληρων μακροκειμένων/εκτεταμένων κειμένων.

Τα ποιήματα είναι έμμετρα, ομοιοκατάληκτα και ρυθμικά, ιδίως για τις πρώτες τάξεις του Πρωτοβάθμιου Κύκλου. Η αισθητική του λόγου συνδυάζεται με την καλαίσθητη εμφάνιση των βιβλίων σε οποιαδήποτε μορφή δίνεται (έντυπο ή ψηφιακό). Τα κείμενα πλαισιώνονται από έργα εικαστικών τεχνών, φωτογραφίες, πλαγιότιτλους και κάθε μορφής συμπληρωματική πληροφορία, όπου αρμόζει, λαμβάνοντας υπόψη την αποζητούμενη σήμερα πολυτροπικότητα των κειμένων.

Τονίζεται εκ νέου ότι όχι μόνον δεν πρέπει να παραβλέπουμε, αλλά, αντιθέτως, θα πρέπει να επιδιώκουμε τη βαθύτερη προσπέλαση του νοήματος των εκτεταμένων κειμένων. Η διακριτή ενασχόληση με την ανάγνωση ολόκληρων βιβλίων (π.χ. λογοτεχνικών, βιβλίων γνώσεων, κόμικς), στο πλαίσιο του γλωσσικού μαθήματος, έχει πλέον θεσμοθετηθεί στο νέο ΠΣ. Είναι ευνόητο πως τόσο η έκταση των κειμένων όσο και ο βαθμός γλωσσικής δυσκολίας θα διαφοροποιούνται ανά ηλικιακή ομάδα και αναγνωστικό επίπεδο των μαθητών, με την επιλογή μικρών καλογραμμένων βιβλίων με απλή διατύπωση για τις μικρές τάξεις και πιο εκτεταμένων, γλωσσικά συνθετότερων, για τις μεγαλύτερες τάξεις. Αντίστοιχη διαφοροποίηση θα πρέπει να ακολουθείται και σε μαθητές με ιδιαίτερες εκπαιδευτικές ανάγκες. Θα αφιερώνεται χρόνος στην αισθητική απόλαυση του κειμένου και την ανάδυση συναισθημάτων, ενώ παράλληλα οι μαθητές θα ενθαρρύνονται να διαβάζουν μόνοι τα σχετικά βιβλία κατ' οίκον.

5.3.3. Λεξικά για τις P1- P2- P3, P4-P5 τάξεις του Πρωτοβάθμιου Κύκλου / Dictionaries for the P1- P2- P3, P4-P5 classes of the Primary Cycle

Προκειμένου να ικανοποιηθούν οι στόχοι του Προγράμματος Σπουδών Νεοελληνικής Γλώσσας στον Πρωτοβάθμιο Κύκλο, μπορούν να χρησιμοποιηθούν τα ακόλουθα λεξικά:

1. Ευθυμίου, Α., Δήμος, Η., Μητσιάκη, Μ., Αντύπα, Ι. *Εικονογραφημένο λεξικό. Το πρώτο μου λεξικό, Α', Β', Γ', Δημοτικού*. Υπουργείο Παιδείας, Έρευνας & Θρησκευμάτων, Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής. Ινστιτούτο Τεχνολογίας Υπολογιστών & Εκδόσεων «Διόφαντος».
2. Καψάλης, Γ.Δ., Πασχάλης, Αθ., Τσιάλος, Στ., Γουλής, Δ. *Το λεξικό μας. Ορθογραφικό – ερμηνευτικό λεξικό Δ', Ε', Στ' Δημοτικού*.

Σε κάθε περίπτωση, τα διδακτικά μέσα, συμπεριλαμβανόμενου του ψηφιακού υλικού, υπηρετούν τους γενικούς και ειδικούς σκοπούς του Προγράμματος Σπουδών της Νεοελληνικής Γλώσσας.

Παράρτημα 6: Γενικά κριτήρια Επίτευξης των Στόχων του Μαθήματος / Annex 6: General criteria for Achievement of Subject Objectives

Επίπεδο επίτευξης των μαθησιακών στόχων	Γενικά κριτήρια Επίτευξης των Στόχων του Μαθήματος			
	Κατανόηση	Ακρίβεια	Αυτονομία	Αξιοποίηση/Εφαρμογή
+++++ Οι μαθησιακοί στόχοι έχουν επιτευχθεί άριστα	Βαθιά κατανόηση Υψηλή επίδοση Ικανότητα επεξήγησης εννοιών και νοημάτων σε άλλους/ες	Ακριβής δουλειά με πολύ καλό επίπεδο κατανόησης.	Εργάζεται ανεξάρτητα με αυτοπεποίθηση.	Αξιοποίηση γνώσεων κι δεξιοτήτων σε διάφορες περιστάσεις και σε ποικίλο επικοινωνιακό πλαίσιο. Αξιοποίηση δικών τους μαθησιακών στρατηγικών.
++++ Οι μαθησιακοί στόχοι έχουν επιτευχθεί πολύ καλά	Καλή κατανόηση των στόχων του Προγράμματος Σπουδών. Λίγα κενά απομένουν. Υπάρχει περιθώριο για επιπλέον κατακτήσεις.	Τα περισσότερα αποτελέσματα είναι σωστά με καλό επίπεδο κατανόησης.	Εργάζεται σχεδόν ανεξάρτητα, κάποιες φορές χρειάζεται ενθάρρυνση.	Αξιοποίηση γνώσεων και δεξιοτήτων με αυτοπεποίθηση.
+++ Οι μαθησιακοί στόχοι έχουν επιτευχθεί αρκετά καλά	Εν μέρει κατανόηση των περισσότερων στόχων του Προγράμματος Σπουδών. Οι γνώσεις και οι δεξιότητες χρειάζονται περαιτέρω καλλιέργεια και εξάσκηση.	Τα αποτελέσματα κάποιες φορές είναι σωστά. Όμως η συχνότητα των μη σωστών αποτελεσμάτων υποδεικνύει ένα πολύ βασικό επίπεδο κατανόησης.	Αρχίζει να εργάζεται ανεξάρτητα με περιστασιακή υποστήριξη από ενήλικα ή από συμμαθητή/τρια.	Αξιοποίηση ικανοτήτων μόνο σε συχνές ή απλές επικοινωνιακές περιστάσεις.
++ Λίγοι μαθησιακοί στόχοι έχουν επιτευχθεί	Κατάκτηση ελάχιστων στόχων του Προγράμματος Σπουδών. Ελάχιστη κατανόηση των στόχων του Προγράμματος Σπουδών.	Συχνά λανθασμένα αποτελέσματα, συνήθως λόγω ελλιπούς κατανόησης.	Εργάζεται με πολύ μεγάλη υποστήριξη από ενήλικα.	Δυσκολία αξιοποίησης όσων έχει μάθει.
+ Οι μαθησιακοί στόχοι δεν έχουν ακόμη επιτευχθεί	Δυσκολία στην επίτευξη των στόχων του Προγράμματος Σπουδών. Σοβαρά κενά στην επίτευξη των μαθησιακών στόχων.	Σημαντικός αριθμός εσφαλμένων αποτελεσμάτων λόγω ελλιπούς κατανόησης.	Αδυνατεί να εργαστεί χωρίς τη συνεχή υποστήριξη ενός ενήλικα.	Αδυναμία αξιοποίησης γνώσεων και δεξιοτήτων σε συχνές ή απλές επικοινωνιακές περιστάσεις. Αδύναμη επίδοση.